

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90

Postatakarékpénztári
csékk száma:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Viva la dinamita...

Soha nem írunk olyasmiről, amibe akár közvetve is politikát lehetne belemagyarázni, ezért hallgattunk eddig a véres spanyol eseményekről is, amelyek két világnézet politikai küzdelméből robbantak ki. Ezek a harcok azonban a politika síkjáról olyan területre esaptak át, ahol az egyik küzdő fél egyetlen célkitűzése ebben a jelmondatban sűrűsödik: viva la dinamita... éljen a dinamit, robbantson és romboljon mindent, ami emberi életet és értéket jelent, ez pedig már nem politika. A spanyolföldi borzalmakban főszerepet az eddig csak szörványos merényletek híreiből ismert és fantasztá bolondoknak tartott, de komolyan számításba nem vett anarchisták viszik, akiknek már nem is vörös a színük, hanem az alvadt vér fekete-sége. Akiknek egyetlen programjuk a programtalanság és egyetlen törvényük a törvényenkívüli állapot, hasonlóan az ember öskorához, azzal a különbséggel, hogy a dorongnál és kőbaltánál hatásosabb ölőszerszámuk van: a dinamit. Akik nem ismernek el semmiféle társadalmi rendet és szabályozott emberi életközösséget. Akiknek nem kell parlament, nem kellene község-házák, nem kellene erkölcsi szabályok, nem kell a családi élet tisztasága és nem kell a védett otthon biztonsága. Akiknek csak a dinamit kell, amivel az erősebb levegőbe röpítheti a gyengébbet.

Nem mese, vagy lidérces álom, amit leírtunk, hanem minden túlzás nélküli valóság. Spanyolországban a halvány rózsaszíntől az anarchista vörösfeketéig a piros minden árnyalata összefogott a nemzeti gondolat és a keresztény alapon felépített társadalmi rend ellen. Haremódjuk a védtelenek, kiszolgáltatottak tömegmészárlása. Ilyen rémségekben az orosz bolsevizmus sem szűkölködött, de azok beleveszték a háború rémségeibe, hiszen világszerte milliók ölték egymást s szinte a dolgok természetes rendjéhez tartozott, hogy akármilyen céllal és alapon, de orosz földön is azt tegyék. De ma már nem lehet ilyen suttymóban úgynevezett tűszok ezreit és ezreit máglyákba rakni, tengerfenékre süllyeszteni. Ma újra drága lett az emberélet, újra szent a jog és szabadság: újra féltett közös emberi kincs a civilizáció. A halálra kintzottak sikoltása nem fullad bele a világháború orkánjába, ma messzebb hallatszanak

ezek a hangok, mint másfél évtizeddel ezelőtt s legyen köztünk és Spanyolország között bármekkora földrajzi, politikai és egyéb távolság, ezek a szörnyű hangok itt zakatolnak és vergődnek a dobhártyáinkon. Világnézetek egyszerű politikai harcához nem volna semmi közünk. Világnézetek fegyveres harcát is hajlandók volnánk semleges tárgyilagossággal nézni, ha a harcot férfiak vívják férfiak ellen, de benzinnel leöntött és felgyújtott asszony-, aggastyán- és gyermekhullák borzalmas füstjé-lángját iszonyattal és undorral nézzük. Ebben az érzésben csakugyan össze kellene fognia az egész világon mindenkinek, aki az ártatlan emberéletet lyukas garasnál többre értékeli.

És itt külön felhívjuk olvasóink figyelmét valamire. Nem veszik észre, milyen „tárgyilagoss” tudósítások jelennek meg ezekről az aljasságokról a vörös és ezzel rokon-felekezetű lapokban? Csak a távirati irodák rövid, száraz tudósításait közlik. És kiknek a kezében vannak ezek a távirati irodák? Még jól emlékszünk, hogy néhány évvel ezelőtt Amerikában szabályszerű bírói eljárás során halálra ítélt két anarchista körül mekkora lármát csaptak ezek a lapok, amelyek szívesen nevezik magukat világsajtónak. Nem nehéz most már megjósolnunk, hogy ha majd a nemzeti csapatok győznek Spanyolországban és egy vörös tyűk szemre rá találnak lépni, micsoda világlárma fog itt egyszerre kerekedni a — fehér terror körül. Micsoda gyűlésezések lesznek, milyen tevékeny lesz hirtelen az Emberi Jogok Ligája, amelynek most hangját sem hallani. Micsoda humánus méztől csurgó határozatok születnek majd s a félvilág sürgönyhordója lógó nyelvvel lohól majd a tiltakozó és mentő táviratokkal, holott mostanában a sürgönyhordók nyugodtan alhatnak az éfféléktől. Az emberiessegre, kultúrára, örök emberi szolidaritásra fognak hivatkozni azok, akik ma ezernyi asszony, gyermek és aggastyán, ezernyi jámbor, szürke, légynek sem ártó polgárember hullahegye fölött olyan „tárgyilagossan” tudnak átnézni. Bizonyára bojkottal is megpróbálkoznak majd a nemzeti Spanyolország ellen, mint próbálkoztak annak idején ellenünk és csak nemrégiben is más nemzet ellen, amely elkövette azt a hallatlan vakmerőséget, hogy a maga nemzeti létérdekeinek megfelelően rendezte be az életét.

Ámbár az is lehet, hogy a spanyolországi rémségekből indul majd ki az a világmozgalom, amely eloltja ezt a vérvörös lángot és eltápossa a parazsát is. Lehet, hogy ezt már a legfarizeusabb humanizmustól csöpögő vörös, vagy rózsaszín stilszerekek sem tudják meggátolni.

A bűnöző nőről.

Írta: Dr. BEÖTHY KONRÁD

egyet. magántanár, törvényszéki orvos, Pécs.

Csak röviden emlékezhetünk meg a büntettek világából a nőről, mert nem tudományos szempontból foglalkozunk vele, csupán — mondhatjuk — érdekessége miatt. A csendőr, aki a bűnözést nap, mint nap látja, tudja és sok vonatkozásban úgyszólván érzi is, bizonyára készített már számadást örskörlete női bűnözőiről, de csak inkább számbeli-leg. Arra, hogy a nő bűnözésének okait, arányait keresse, ideje nincs. Mődjá sem. Éppen azért, mert a bűnözés kérdésének e része hozzátartozik a csendőr hivatásbeli ismereteihez, úgy gondoljuk, nagy vonásokban hasznos lesz itt felelni egyes fontosabb kérdésekre.

Mindenekelőtt azt kell kiemelni, hogy a bűnre való hajlam a férfiban sokkal erősebb, mint a nőben, ami természetes, a nő élethivatása, a társadalomban elfoglalt helyzete, testi és lelki alkata folytán. Viszont visszatekintve két-három évtized bűnözési adatgyűjteményére, meg kell állapítanunk már most, hogy a női bűnözés szaporodik. Oka ennek mindenekelőtt az, hogy a nő mindinkább részt vesz az élet küzdelmeiben, ahol a törvénnyel való összeütközés lehetősége számosabb, mint a nő eredeti hivatása teljesítése terén: a családban. És ha ma még a nő által elkövetett bűncselekményen meglepődünk, szörnyűködünk, inkább mint a férfi bűnén, elkövetkeznek az idő, midőn ez a különbség is csökkenni fog.

Másodsorban azt kell kiemelni fejtegetéseink során, hogy a bűncselekmények tömegében melyek az inkább nő által elkövetni szokottak. Ez a nyomozót már közelebből érdekelheti.

Az elkövetett bűn neme, az elkövetés módja és körülményei ugyanis sok olyan apróságot rejtenek magukban, amiknek figyelmes megfontolása utal egyúttal az elkövető kilétére is, azaz, hogy vajjon férfi, vagy nő követi-e azt el. Elvként nem lehet ugyan kimondani, hogy ezt a bűnt csak férfi, vagy csak nő követheti el: mégis megvannak a különlegesen férfi- és női-bűnök.

Megvan ennek a magyarázata is.

A nőnek a lelke más, mint a férfinak. A nőt gondolkodásában, elképzelésében az érzés vezeti, akarata, cselekedetei egészen mások, mint a férfinak. A nő lelke könnyebben befolyásolható, nála a cselekedet általában nem a megfontolásból indul ki, hanem azt vagy rokonszenv, vagy ellenszenv kormányozza. A nőnél viszont sokkal kisebb inger is elegendő arra, hogy ugyanazon erősségű érzelem nyilvánuljon meg nála, mint a férfinél. A nő szívesen segít másokon, cselekedeteit a részvét, gyöngédség és a szíve uralja. A nemi élet terén azonban hihetetlenül önző, hiúságra és féltékenységre hajlik s ebben a tekintetben akármit is mondanak neki: semmit el nem fogad, mert megvan a saját maga jogérzése, amit éppen az érzelmi élete határoz meg. Gondolatait szétbontani, összetenni nem tudja úgy, mint a férfi, tárgyilagos gondolkodás, a szellemi életnek termelő tevékenysége nála olyan mértékben, mint a férfinál: nincs meg. Hajlik a hirtelen

A finom ember.

Írta: TAMÁS ISTVÁN.

Honti Sándor őrmester egyenruhába öltözött lilium volt, ami azt jelenti, hogy a cipője sarkát is udvarias finomkodással eregette le a földre, de ugyanezt az udvariasságot követelte meg magának is mindentől és mindenkitől. Mindig vasalt ábrázattal jött-ment a laktanyában, az őrzőjáratokban s a tanyasi emberrel így kezdte a szóváltást:

— Van szerencsém Hanzus úr. Hogy szolgál a becses egészsége?

Hanzus Mihály erre nagyott nézett és azt mondta:

— Mongya őrmester úr, miféle szerencse lelte? És hogy az én becses egészségem? Szépen mongya az őrmester úr, csak hát minek csufolódik a szegény emberrel... — és aztán leírta magyarán, hogy mi van a becses egészségével, amióta megtaposta a

bika, meg aztán rádült a szénás petrence és az Alsódülön a Ratajék kutyája kiharapott a lábikrájából úgy negyedkilónyit. A tanyavilágban ugyanis ilyen mértékkel mérik az egészséget.

Honti őrmester ilyenkor elborult arccal köszönt el:

— No, ajánlom magam, Hanzus úr...

Mire az:

— Ajálom én is, őrmester úr — s miközben hosszan utánanézett a porba burkolózó járőrnek, kibökte a foga között:

— Hát ez mért gyön ide? Táncmesternek jobb lenne, vagy inkább vigécnek...

De ugyanezt mondogatták maguk között az őrsbeliek is. Szégyelték a finomkodó bajtársat, aki pedig amúgy igen jó csendőr lett volna. Értett a dolgához és megvolt benne a lelkiismeret is. Nem volt hiba a bajtársiassága körül sem. Hiába, mégsem állhattak benne a folytonos fuvolahangot, meg a kecses táncmozdulatokat. Komer törzsőrmester elővette egyszer:

— Te Honti! Mondanék én valamit...

— Parancsolj, törzsőrmester úr...

— Észrevettem, hogy muszájból jössz a templomba.

— Hát... megmondom... Igen...

— Nem szoktál imádkozni?

— Nem...

— Hm. És nem érzed a hiányát?

— Nem. Én nem ártok senkinek. Nyugodt a lelkiismeretem. S ez nekem elég...

cselekedetekre, ezért nem fontolhatja meg eléggé azt, amit tesz. Nagyon könnyen lehet őket úgy rossz, mint jó irányban befolyásolni, egyedül a nemi élet terén nem hallgat a szóra, mert ebben a tekintetben alaptermészete elüt a férfitől. Életigényeiben mértékletesebb, mint a férfi, s ezért kevesebbet is szenved az élet ártalmai miatt, mint emez. Amíg a férfi cselekedeteinél — még a bűnösöknél is — az akarat, a megfontoltság, s az eredeti terv mellett való kitartás a mértékadó, addig a nő csak kivételesen képes arra, hogy belátással dolgozzék, mert józan eszét a határozatlan, fel-felbukkanó, új gondolatok eltérítik eredeti útjáról. Így aztán a nők fantáziájában és gondolatvilágában, majd meg bűnös cselekedeteikben is van valami sajátos gyorsaság, kapkodás, ami egyúttal a hazugságra és rágalmazásra való hajlandóságot is maga után vonja.

Az elkövetett bűnök számának és súlyosságának tekintetében a nő erősen a férfi mögött marad. Természetes dolog, hogy időnként a női bűnök mégis csak túltesznek számbelileg is, súlyosság tekintetében is a férfi bűnökön. Ezt tapasztaltuk a nagy háború alatt s az azt követő időkben, tehát akkor, amikor a nőnek a társadalmi helyzete megváltozott, az élet őket sokkal keményebb munkára fogta, a nő maga tartotta el magát, magának kellett kenyeret keresnie, majd később parancsolt, könnyebben élt, megtetszett neki ez az állapot s lassanként a férfimunkának, nagy, átalakító hatása egész magatartásán meglátszott, amennyiben gondolkodása, észjárása, jelleme is ugyanolyan mértékben fordult át s végül is egészen a férfihez lett hasonló, hozzászórtak a férfi-bűnökhöz is, úgy

mennyiségben, mint minőségben. Az alábbi statisztikákból tisztán láthatjuk, hogy a háború alatt és után milyen nagy mértékben szaporodtak meg a nők által elkövetett bűnök. Ez azonban a háború alatti, hirtelen felszaporodott bűnöket mutatja, tehát nem ad tiszta képet a nők valóságos bűnözéséről. Azonban, mint átmeneti szaporodást nem lehet figyelmen kívül hagyni. Egészen bizonyos, hogy ez a statisztika nem fedi a valóságos számot, de ezeknek a nagyobb számát a nagy idők eseményei elnyomták, háttérbe szorították, egyben pedig a számban megkisebbedett hatóság mindezeket nem tudta kideríteni. Egyébként pedig a nagy háború idején, legalábbis kezdetben, a nagy hazafiúi érzések, a mindent felszívó háborús érdeklődés, a testvériesség, a másokon segíteni akarás mindent háttérbe szorított s egyben nagyon sok embert tartott vissza bűnös cselekedetektől s talán ez az oka annak, hogy mindez az önző hajlamokat, veszekedéseket, nyereszkeskedési vágyat az asszonyok között nem engedte felbukkanni (de a férfiak között, mint pl. a hadi szállítóknál, igenis, érvényesült a szertelen meggazdagodás vágya). Ez a másokkal való törődés lassanként aztán a háború tartamának arányában megváltozott, mégpedig nagyon kedvezőtlenül. Mert amíg háború előtt az erőszak, fenyegetés, házibéke bontás, stb. szerepeltek nagyobb számmal, addig háború alatt és után egészen más, jellegzetesen férfi-bűnök terjedtek el az asszonyok között. A szülői hatalomnak szokatlan méltósága, a férfiúi foglalkozások ránehezédtek a nőre s így nem volt ideje arra, hogy házi ügyeinek éppen olyan zavartalan lefolyást biztosítson, mint a háború

— Hát pedig egyszer még megtanulsz imádkozni... Hanem más baj is van. Még soha sem hallottam téled... hogy is mondjam... olyan teremtettséget...

Honti őrmester csodálkozva nézett rá:

— Az előbb templomba küldesz, most meg teremtettséget tanítanál...

— Igen-igen... — mondta a törzsőrmester. — Ez furesz hangzik, pedig hát így van ez valahogy... Persze, nem afféle igazi, lelket és gyomrot forgató káromkodásra gondolok... Én azt tanácsolom, eredj le egyszer a pincébe és ordítozd ki magad amúgy emberségesen. Ha nincs efféle szakismereted, akkor én majd összeírok neked egy — tansegédletet...

Honti kerekre nyitotta a szemét és hebegni kezdett:

— De hát mi-miért csináljam ezt? Hiszen te sem szoktál ordítani törzsőrmester úr...

— Mert én tudok. Aki azonban nem tud, az tanuljon meg...

— De minek az nekem?

— Mert talán te is csendőr lennél, nem?

— Igen, de mert csendőr vagyok, nem kell durvának is lennem...

— Csendőrnek mindenhez érteni kell. Én sem mondom, hogy telekáromkodjuk a laktanyát. Én is utálok a durvaságot, meg a moeskos száját, de attól meg egyenesen kilel a hideg, amit te művelsz. Ugy járkálsz közöttünk, mintha nem volnál eleven ember. A szádat csucsorítod, mint a primadonnák és a billegető előzékenységbe belesavanyodunk itt

mindannyian... Rajtad nem látszik se harag, se öröm, téged még nevetni sem látott közülnk senki... Már azt mondják, hogy szilveszterkor felmegy a padlásra és — mondjuk a nevének — kiröhögöd magad egész esztendőre...

— Ki mondta ezt? — kapta fel a fejét az őrmester

— Azt nem mondom meg, mert tudom, hogy nem a magunk bajtársi módján intéznéd el, hanem futnál a feljelentéssel az őrsparancsnok úrhoz...

— Igen, odamennék. De nem ez a helyes? Engem fegyelemre és rendre neveltek, én csak ezt az utat ismerem...

— Értsd meg már, hogy egy kis jókedvtől, életrevalóságtól, egy kis férfias nyerseségtől még nem lesz beteg a fegyelem. A te kisasszonyos fontoskodásod azonban ráfekszik a laktanyára... Én jót akarok neked és újra csak azt ajánlom, hogy tanulj meg imádkozni, tanulj meg nagyot kiáltani és tanulj meg nevetni... No, szervusz! — mondotta Komor törzsőrmester és kiment a kertbe, hogy meglocsolja azt az újfajta virágot, amit egy hete hozott magával a városi kertészetből...

Honti őrmester pedig bement a legénységi szobába és odaállt az ablakba. Az arcán nyoma sem volt az előbbi beszélgetésnek, ő maga pedig nem árult el belőle semmit. Nem szólt senkihez. Mind nagyobb csend sűrűsödött körülötte, mert a többiek sorra kiszállingóztak a szobából és döngetni kezdték a tekepályát...

Mert Hontin kívül csupa jókedvű csendőr volt

előtti években. A háborús házasságtörések, magzat-elhajtások, gyermekölések és kitételek nagyon megszorodtak, ezek mellett nem sokkal maradt el a lopások, sikkasztások és csalások száma sem. (L. az alábbi táblázatot.)

Év	Hatóság- elleni erőszak	Magzat- elhajtás	Súlyos testisértés	Lopás	Csalás	Sikkasz- tás
1913	41	70	36	597	189	34
1914	33	156	27	868	195	50
1915	35	184	25	1374	252	54
1916	26	162	26	2372	316	79
1917	35	84	11	3373	359	242
1918	51	50	13	3710	321	66
1919	66	159	19	4929	564	118
1920	92	288	46	4831	399	97
1921	85	376	43	4818	322	101
1922	83	460	45	3784	315	75

Természetesen itt csak azok a bűnök vannak felsorolva, amelyeket jogerős ítélet követett. Hány van még, amely felmentéssel végződött, vagy pedig egyáltalán nem jutott a csendőr tudomására! Mennyi volna ezekkel együtt a valóságos szám!

Sokat lehetne arról is beszélni, hogy nők a vágyon ellen olyan nagyszámban vétettek. Ennek háború alatt legnagyobb indító oka a „szükség”. Van ennek azonban egészen más oka is, amely különösen a háború alatt jutott kifejezésre, amikor az éhség, sok embernek anyagi összeomlása, olyan embereknek a hatalomra való jutása, akik arról életükben még álmodni sem mertek volna, végül pedig az a meglehetősen elterjedt nézet, hogy az

uralkodó törvények figyelembe nem vétele mellett sokkal könnyebben előre jut az, aki nem teljesíti kötelességét, majd meg az enyém és tiéd közötti éles határnak elmosódottsága az oka annak, hogy azok, akik egy kis akaratgyengeséggel születtek, meginogtak s ehhez az állhatatlansághoz hozzájárult még az erkölcsi érzésnek általános csökkenése, a durvaság, amit ráadásul még hamis politika is fűtött. Mindez nagy mértékben járult hozzá ahhoz, hogy a vágyon elleni büntettek olyan ijesztő mértékben felszaporodtak.

Nem közömbös a nőnek a családi állapota sem a bűnözések statisztikájában. Általában leányok gyakrabban bűnöznek, mint férjes asszonyok, azonban a leányok bűnei általában enyhébbek, mint az asszonyok súlyos bűnei. A férjes nőnek a nyugodtabb, egyben felelősségteljesebb élete a családban óvólag hat, mialatt a férjhez nem ment nők könnyű, gondtalan élete, különösen a fiatal korban, sok kedvező alkalmat ad bűnökre. Az önálló munkával bíró nők bűnözés tekintetében a férfiakhoz állanak közelebb. Az özvegyekre és válásra került nők minden korban bűnözőbbek, mint a férjesek. A nem férjes nő társadalmi helyzete nehéz, helyét a gazdasági életben egyedül kell megállnia, saját magáról kell gondoskodnia, védelmeznie s ezért aztán nagyon sok tekintetben a férfitypushoz áll közelebb, annak minden vonatkozásával. Ezeknél már a szórakozások nagyobb, nem ellenőrzött lehetősége s a kocsmai élet: mind ösztönzésül szolgál a bűnös cselekedetekre.

A testi és lelki alkat a nőknél olyan szerepet játszik a bűnözésekben, amellyel a kisebbfokú bűn-

együtt az őrsön. Szerették a tréfát s ebben egyformán adtak és kaptak sebeket, de harag nem volt. Ha pedig laktanyán kívüli emberrel történt valami nevetnivaló, akkor testvériesen megosztottak a mulatságon. Már ami a falun eshetik, mint a multkor is a Pártos őrmesterrel. A postaért volt s mikor visszajött a laktanyába, virított az arca a nevetéstől.

— Mi az a jó? — kérdezte Komor törzsrőrmester, de a másik csak nevetett. Erre mind körülfogták s végre mesélni kezdett:

— A postáról jöttem hazafelé... Az új segédjegyző éppen akkor haladt el a Csemőék háza előtt, akiknek az a mérges kutyájuk van. A kutya kiszabadult az utcára, neki a segédjegyzőnek, az megijedtében hozzávágta a botját... A bot azonban nem találta el a kutyát, hanem nekiilódult a kerítésnek... Az öreg Csemő a dörömbölésre kifutott a kapu elé. Akkor ért oda a Kovács gyerek... Az öreg Csemő azt hitte, hogy a gyerek döngette a kerítést, hát azt mondta neki:

— Magad deszkáját döngesd hé! — és nyakonütötte a gyereket. Az bögni kezdett s akkor már odaért a Kocsisné is. Kosár volt a karján, tele tojással... Nekiment az öreg Csemőnek:

— Mit üti azt a gyereket?

— Eriggy! — mordult rá Csemő.

— Nem megyek én! Hagyja békibe azt a gyereket!

— Eriggy, ha mondom!...

— Nem megyek! Nem szégyelli magát, vén szamárnak...

Erre az öreg Csemő lódított egyet a Kocsisné, az meg elejtette a kosarat... A tojások ki a földre s ami nem tört el, szanaszét gurult... Na, aztán erre a Kocsisné!... Fel a tojásokat a földről és neki az öreg Csemőnek! Segített neki a Kovács gyerek is... Mire odaértem, sárga lett a Csemő. Csurgott róla a tojáslé... Kapott a kerítés, kapott még a kémény is... Zsirba kell tenni a Csemő-portát és kész a rántotta... Mondom, mire odaértem, az ég is sárga volt s akkor a segédjegyző elkezdett nevetni... Átvette tőle a Saliga, attól a szomszédja, perc alatt ott volt az egész utca és azóta is mindenki az oldalát fogja, mert ezen nevetni kell... nevetni muszáj... — és itt nem bírta tovább Pártos őrmester, lerogyott a székre és rázta a nevetés. Vele együtt az egész őrsöt is, csak Honti őrmester volt megint kivétel. Azt mondta:

— Hogy lehet a más baján nevetni? — és kiment a szobából.

Aztán akadt a falunak sírni, remegnivalója is. A tavaszi áradás szorította a folyót kifelé a medréből. Kisértetiesen kongott a félrevert harang a toronyhar... A férfiak mind künn a gáton, amely omladozott, olvadt és már-már összeroppant a rohanó piszkos víz nyomása alatt.

Honti őrmester Tolnai csendőrrel volt odakint szolgálásban.

— Kiveti ez a vi-vihar a folyót! — mondta akadózva Tolnai csendőr, mert a szél belefojtotta a szót és belelántorodott egy záporos, zúgó szélrohamba.

zés jár együtt. A nő testi gyengesége az egyik, félelmi érzései a másik tényező, amely őt alkalmatlanná teszik általában olyan bűnökre, amelyek jól kigondolt tervet, mindenre való tekintetnélküliséget és a kivitelben brutalitást követelnek. (Kivétel talán a mérgezés bűne, melyben egyesek szinte mesterek.) Ha ennek dacára az alapjában véve szelíd természetű nő kegyetlen, olyan bűnököt követ el, amely rendszerint a férfiaknak a tulajdonsága, akkor annak magyarázatát meg is találjuk a bűnös nő foglalkozásában. Azt már említettem, hogy mennyire megváltoztatja a foglalkozás a nő természetét, jellemét, hogy mekkora átalakulást visz végbe, amely aztán a nőt cselekedeteiben is jellemzi. Itt egy pillanatra visszagondolunk a hírhedt Pipás Pista-féle bűnhalmazatra, mert hiszen a legutóbbi időkben az ő esete mutatja leginkább a fentebbi, teljes átalakulást. Ez a Pipás Pista (családi néven Rieger Pálné), amint tudjuk, a szegedi tanyák között elvadulva élt, s hogy munkájáért többet kapjon, férfiruhába öltözött, rászokott a pipára (innen van álnéve: Pipás Pista is) s mint férfi járt tanyáról tanyára, oda, ahol nem ismerték s így férfimunkával kereste meg kenyerét. Lassanként annyira megszokta a férfiruhát, hogy állandóan abban járt s a pipa sem került ki szájából. Ilyen testi és lelki külsővel aztán szívesen vállalkozott arra, hogy a feleségére terhes Dobák Antalt 1922 március 22-én este eltegye láb alól, olyan módon, hogy a szomszéd tanyára látogatónak átesalt Dobák Antalnak a nyakára akkor vetette a kötelet, amikor az a küszöbön átlépett, s azt addig szorította, amíg Dobák eszméletét vesz-

tette, majd ekkor az iştiráng másik végét átvette a mestergerendán s így társai segítségével felakasztotta a szerencsétlen embert. Hogy milyen tervszerűen hajtották végre a bűncselekményt, azt az mutatja, hogy a gerendáról leemelve, a halottat átvonszolták a kamarába, ahol ismét felkötötték, felrúgott szakajtókosarat tettek lába alá, eltűntették a gaztett nyomait s amikor így elrendezték az „öngyilkosság”-ot, a tiszta szobában nagy áldomást ittak Dobáknéval, aki három gyermekével, köztük mostohalányával együtt az ablakból nézte végig az egész kivégzést. A másik gyilkossága Pipás Pistának még kegyetlenebb volt. 32 éves korában Vecsernyés Jánossal együtt Börcsök János nyakába hurokot vetett s ugyancsak az istálló mestergerendájára akasztották fel az áldozatot. Tette pedig mindezt potom 3000 koronáért, amiből Vecsernyés kapott 1000 koronát s így dolguk végeztével eltávoztak a tanyáról.

Ez a Pipás Pista-féle eset jellegzetes példája annak, hogy a nő a megváltozott társadalmi helyzet átalakító hatása folytán követett el olyan bűnököt, amiket nők általában nem szoktak elkövetni.

Egészen jellegzetes női bűn az a tömegmérgezés, amely egyrészt a Tiszazugban, majd a Kőrös-zugban, Csökmön, végül Bács-Bodrog vármegyében, Baja környékén került napvilágra. Nem részletezem itt bővebben ezeket a mérgezési eseteket, hiszen mindnyájunk előtt ismeretesek, csak arra hívom fel a figyelmet, hogy itt alattomos módon elkövetett szándékos emberölésről volt szó, amely bűnözési mód szintén női tulajdonság. De ezenkívül is jellemző a nők gondolkodásmódjára, mert a halál

Honti őrmester nem felelt. Ő még eddig nem látott ilyet. Egész eddigi szolgálata sima, szerencsés volt. Portyázás, nyomozgatás, itt-ott megesörrent keze alatt a bilincslánc is, de még eddig mindenki tűrte, még eddig nem kellett szembenéznie azzal, amit a könyvekből veszélynek ismert. Most... most először érezte, hogy itt valami nagy dologban kell helytállania... most a szolgálata többet követel tőle, itt most nem elég a rend, pontosság... ide valami más is kell... valami rendkívüli, ami csak igazi férfiban él... Kemény akarat s ha kell: fogesikorgató, nyers, brutális erő... és kell a hit...

Az emberek már harmadik éjszaka dolgoztak a gáton pihenés, alvás nélkül. A szivattyútelepnél a víz már át-átnyalt a gáton. Az emberek kezéből kihullott a szerszám, kitört a pánik, valaki elkiáltotta magát:

— Átszakadt a gát!... — s az emberek futni kezdtek.

Honti őrmester eddig csendes szóval járt-kelt, de most felszakadt benne valami, amivel eddig nem találkozott. Az indulat. Látta, hogy a folyó nem tört át. Még lehet, még kell küzdeni... még meg lehet menteni a falut és annyi más falut, ameddig ellát a szem... Érezte az őrmester, hogy egyesegyedül rajta múlik ez...

S ekkor nagyot kiáltott. Amit a férfiember igazi erejéből, hangjából eddig a finomkodása beleszorított, most egyszerre tört ki belőle. Felszabadultan, tág torokkal ordította:

— Vissza a gátra!... Emberek!... Hé, embe-

rek... lövök... meghal, aki most itthagya a gátat!...

Az emberek megtorpantak a gát alján. Felnéztek. A fáklya fénykörében két kakastollas árny állt. Azott köpenyűk csattogott a viharban, esizmájuk már itta a folyóból hánykolódó hullámokat, de álltak és a puskájukat nekiszegezték ott lent a többieknek...

— Vissza! Rözsét ide!... — hangzott még egyszer Honti őrmester kiáltása s az emberek lihegve, bukdácsolva kúsztak vissza a gátra. S ekkor Honti őrmester odalökte a puskáját a járőrtársának, maga pedig felnyalábolt egy rőzseköteget. Kényesen örzött ruháján végigcsurgott a sáros lé... gondosan ápolt arcán végighasított egy tűske s mikor észrevette, hogy az egyik ember mégis kiválik a verejtékező csoportból s el akar osonni, kidörrent belőle az ordítás:

— Hé! A teremtetésedet!... — s az ember visszajött.

A hangos, nyers szót tehát már megtanulta Honti őrmester...

Aztán dolgoztak, vívták a harcát az árral. Egyik ember alatt a kimosott gátoldal leomlott s vele az ember is a vízbe... Elnyelte a vaksötét örvény. Honti őrmester megrendülten nézett arrafelé, ahol a folyó sodra vitte az elrabolt emberéletet. S ekkor csöndes sóhaj fakadt fel a lelkében:

— Isten...

Most már imádkozni is megtanult Honti őrmester...

vértelenül, minden elrettentő, külső jelek nélkül állott be, azaz: hiányzik ezekből a cselekedetekből a brutalitás, ami a férfi cselekvésmódjára jellemző. Természetesen vannak kivételek is, ahol asszonyok követnek el véres cselekedeteket (Bognárné gyilkossága Alagon).

Közei vonatkozást láthatunk a nemi élet és a női bűnözők között. A serdülés korában ép úgy, mint az első havibaj idejében, terhességben, szülés alatt, gyermekágyban, a havibaj lassankénti elmaradásakor egyaránt, a nők lelkileg nagyon veszélyeztetve vannak a bűnözést illetőleg. Mert ilyenkor a nők betegek, sokkal betegbek, mintsem ők azt gondolják. Nagyon pontos és hosszantartó orvosi megfigyelések igazolják azt, hogy leggyakrabban a fent említett állapotukban szokták elkövetni a nők a terhükre rótt bűncselekményeket. Tudják ezt a bírák is most már nagyon jól s mi, törvényszéki orvosok majdnem minden esetben állíthatjuk, hogy ezekben a kivételes testi- és lelkiállapotban a nők akarata szabad elhatározási képességükben kisebb-nagyobb mértékben korlátozva vannak. A BTK. is tekintetbe veszi ezt s annak értelmében határozza meg a gyermekölés tényét, szemben a gyilkossággal, amikor a 284. §-ban azt mondja: azon anya, aki házasságon kívül született gyermekét a szülés alatt, vagy közvetlenül a szülés után, szándékosan megöli... stb. Az orvosok szerint ezt a kivételes elbírálást ki kellene terjeszteni minden szülő nőre, kivétel nélkül, mert hiszen itt nem az a fontos, hogy házasságon kívül szül, hanem a szülés okozta hatalmas testi és lelki megrázkódítás.

Egészen sajátságos, hogy az ú. n. áruházi lopásoknak egy nagyon nagy részét (80%-át) éppen a

Aztán reggel lett. Majd még két nap, két éjszaka verekedtek odafönt a gáton s mikor a folyó apadni kezdett, Honti őrmester ólomszürke arccal, izsappal burkoltan, a halálos kimerültség lázában vacogva indult járőrtársával a laktanya felé. Fejében zűrzavarosan forogtak az elmúlt napok és éjszakák szörnyű élményei s azt motyogta úgy befelé:

— Hangot adni hát megtanultam... Imádkozni is... Csak még nevetni taníts meg Komor törzsőrmester...

Egy hét múlva már elfelejtették az őrön, hogy valami kis tennivalójuk akadt a gáton. Új mókákon törték a fejüket a fiatalok s legfrissebb áldozatuk Tolnai csendőr volt, akiről kiszímatolták, hogy éjszakánként, mikor a többiek már aludtak, előszedett valahonnan egy cipőkrémes dobozt s az abban rejtetett arckenőccsel kenegette az arcát. Szerelmes volt ugyanis, hát szép akart lenni. Pártos őrmester azután rendbehozta a dolgát.

Észrevétlenül kicsérélte a dobozt igazi cipőkrémre s Tolnai csendőr a sötétben azzal kente be magát. Reggelre kelve szerezsen mászott ki a Tolnai ágyából s mert a terpentines kenőcs ráncosra marta az arcát, olyan volt, mint egy néger mumia. Mikor ezt Honti őrmester meglátta, érezte, hogy itt a pillanat, amikor nevetni is megtanulhat. És meg is tanult, hogy rengett bele a laktanya. Ekkor Komor törzsőrmester azt mondta neki:

— Na, most már csendőr vagy...

havibaj idején követik el. Helyszűke miatt erről a rendkívül érdekes kérdésről most bővebben nem nyilatkozom, csupán a figyelmet akarom erre felhívni. Minthogy itt a kényszereselekedetekről, kleptomániáról is hosszasan kellene ezzel kapcsolatban beszélni, úgy gondoltam, hogy ezt most elhagyom s csupán mint megállapítást közlöm a havibaj szerepének az áruházi lopásokban való fontosságát.

A nemi élet kezdetén, a magát elhagyottnak érző nő gyakran nyúl a vitriolos üveghez, vagy az elesufitást célzó bűntettekhez.

A havibaj elmaradásának idejéhez közelálló asszonyok legtöbbször olyan bűnöket követnek el, amiket az érzések uralnak, mint pl. becsületsértés, rágalmazás, házibékebontás; ők mindenben találnak hibát s azt szeretnék, hogy minden az ő akarata szerint történjék s ha ez nem így van, akkor ezt magukra nézve sértőnek találják s ennek következménye a becsületsértés stb.

Ami a kor szerepét illeti, megemlítjük, hogy:

18—21 év között az egyszerű és súlyos lopások, sikkasztások, csalások, okirathamisítások gyakoriak. Később, a 21. év után a lopások száma visszamegy, különösen férjes asszonyoknál. Ennek az az oka, hogy a kenyér megszerzése ebben a korban már a férfi dolga lesz s hogy az asszony ilyen állapotban — még a legszegényebb körökben is — csodálatos tud produkálni az élelmiszerek és szükségletek tekintetében. Ha netalán történne lopások ebben a korban, azt inkább a kedvező alkalomra, mint az égető szükségre kell visszavezetni. Az egyszerű lopásoknak oka legtöbbször az, hogy a nőknek egy része a nehéz gazdasági válságokon így akarja magát keresztülvágni.

A 30—40. évre esik legtöbb olyan bűn, amely erőszak alkalmazásával jár együtt: az egyszerű és súlyos testi sértések, az erőszakos fellépés hatóságokkal, hivatalokkal szemben, fenyegetés, vagyon elleni bűntettek, leánykereskedelem. A nő általában kevésbé hajlik a testi sértésekhez, a vagyonrongáláshoz, mint inkább a sértegetésekhez. Ennek az az oka, hogy a nő nagyobb fokban érzékenyebb s már egy barátságtalan szóban is becsületének megsértését látja s erre azonnal gyalázkodik, sérteget. Különösen érvényes ez bérházakban, egymással egy házban vagy szomszédságban lakóknál.

Hamis vádak esetével szintén gyakran találkozunk ebben a korban s ezek közül kiemelem azokat, amelyeknek tárgya a szexuális merénylet. Ezeket a vádakokat igen gyakran orvosok, lelkészek ellen teszik s ami a legérdekesebb, legtöbbször olyan műtétek után, amelyek igen rövid ideig tartó öntudatlansággal járnak (mint pl. tályogoknak a megnyitása bódulatban, amit orvosszerekkel idéznek elő). Volt már olyan szomorú eset, ahol a szülők jelenlétében eszközölt foghúzás után, amit aether-bódulatban csinált a fogorvos, a leány, felébredve a bódulatból, azt állította, hogy az orvos erőszakot vett rajta s a szülőknek, akik jelen voltak, csak nagy nehezen sikerült leányukkal elhitetni azt, hogy mindez nem igaz. Volt azonban egy másik eset is, ahol a szülő a várószobában várta végig leánya fogának kihúzását s ugyanazzal a hamis váddal állt elő a bódulatból való felébredés után, mire az apa a várószobából berohant a rendelőbe s az orvost szó nélkül le-

lőtte. Ezek a hamis vádak nem mindig csak kitalált dolgok, sokszor hysteriás emlékezetcsalódásokon alapulnak, amelyek viszont a nemi részek beteges elváltozásaival vannak egybekötve.

Abban a korban, amelyben a nő nemi életet él, nagy számmal fordulnak elő a magzatelhajtások, gyermekölések és gyermekkitételek. Egy rövid statisztika erről valóban meggyőző képet ad. A fenti bűnöknek az oka az, hogy a teherben levő nőt a teherbejött sokszor egyszerűen elhagyja, most már a társadalom részéről történő ferde megítélés, saját magának és megszületendő gyermekének a sorsa, az a tudat, hogy állását elveszti, ha terhességéről tudomást szereznek s nem kisebb mértékben a szégyenérzet, hogy házasságon kívül esett teherbe, a folytonosan önmagával s méhmagzatával való törődés, sorsán való gondolkodás, végeredményben arra viszik az ilyen terheseket, hogy minden áron elhajtják vagy elhajtatták magzatukat, vagy ha ez nem sikerül, akkor a terhességnek az utolsó időig való titkolása után megsejtenék gyermeküket elteszik láb alól. Nagyon gyakori ez a bűncselekmény. Az alábbi statisztika a gyermekölésnek a többi bűnkhöz való gyakoriságát szemlélteti.

100 gyermekölésre esik:

89.7 gyermekkitétel,	26.8 becsületsértés,
81.1 magzatelhajtás,	18.3 sikkasztás,
63.3 mérgezés,	18.1 csalás,
60.7 leánykereskedés,	13.4 zsarolás,
27.7 hamis eskü,	11.6 súlyos lopás,
28.5 egyszerű lopás,	10.5 könnyű testi sértés,
27.7 hamis vád,	7.5 súlyos testi sértés

esete.

E rövid összeállításból látható, hogy a nemi életnek milyen szerepe van a nők bűnözésében, hiszen a legnagyobb számmal a gyermekölések, gyermekkitételek és magzatelhajtások szerepelnek. A részvét, a szánság a bajba jutott asszonyok iránt nagyon sok más asszonyt is belekever a bűnbe, amennyiben ilyenkor a segíteni akarással öntudatlanul is részesévé válhatik akármelyik büntettnék. Így segített „részvétebből” Takácsné is az arzénmérgezésben azoknak a tisztazugi asszonyoknak, akik férjüktől, szeretőiktől meg akartak szabadulni.

Elég csekély számmal szerepelnek az emberi élet és a testi épség ellen elkövetett bűncselekmények a nők bűnözési statisztikájában. Ha mégis előfordulnak, úgy azoknak túlnyomó részben szexuális okai vannak: féltékenység vagy gyűlölet az utált vetélytársnővel szemben. Nem sorolom ide azokat a — hála Istennek, kivételes — tisztazugi eseteket, ahol a földéhség, a parancsolási jog megtartása, a nyomorék férjtől vagy más hozzátartozótól való megszabadulás vágya, vagy, mint a esőkmői esetekben, földéhség s az olyan embernek a semmibe vevése, aki anyagilag nem volt olyan tehető, mint az áhitott férfi, volt az indító ok ezekre az alattomos asszonyi bűnökre.

Ebből a rövid kis elmefuttatásból láthatjuk, hogy a férfi és női bűnök között nagyon nagy eltérés nincsen; hiszen a különbséget a mostani mostoha viszonyok miatt a megélhetés utáni törekvés kiküszöbölheti; az asszonyok épúgy követhetnek el

jellegzetesen férfi bűnöket, mint ahogyan férfiak tipikusan nőieket. (Bécsben egy cipész 32 magzatelhajtást követett el, amíg a 33-ik esetben a leányasszony vérmérgezést kapott s így jöttek rá.)

A női bűnök gyakorisága függ a kortól, nemtől, testi és lelki állapotuktól, férjük foglalkozásától, állapotuktól a családi élet keretén belül vagy azon kívül, saját foglalkozásuktól és önálló vagy alárendelt viszonyuktól.

A csendőr a maga tevékenységi naplójában végiglapozva, vagy emlékezetében keresgélve, igazolva fogja látni az itt elmondottakat. Valamit a felsorolásnál valószínűleg hiányolni fognak, mert a csendőr működési területén azzal igen gyakran találkozott: a felbujtás bűnével. Ezt szándékosan hagytam az utolsó sorok közt, illy módon az olvasó emlékezetébe akartam utolsó mozzanatot rögzíteni e bűnről, mint igen jellegzetes női bűnről. Különösen jellegzetes azért, mert a tettes akarát elhatározóan befolyásolni a nő könnyen képes. Képes egész egyéniségével, szenvedélyével és teste felkínálásával. Ha nagyon akar valamilyen bűnt, a férfit előbb-utóbb „leveszi a lábáról”. Ha végig tekintünk a történelem lapjain, nem egyszer országok sorsát találjuk a női felbujtó munkájával eldöntve. A csendőr, a nyomozó, a gyanúsított kikérdezésekor a bűnvádi perrendtartás figyelembevétele mellett alkotott szolgálati utasításának tesz eleget akkor, midőn azt kérdezi attól: miért követte el a bűnt? A felelet sohasem fogja fedni mindenben az igazságot. Gondoljon a csendőr, a nyomozó ilyenkor — a nőre is; ha nő a bűnöző, akkor azért, amiket fent elmondottunk, ha férfi a gyanúsított, akkor pedig arra, hogy nagyon könnyen lehet a bűnöző mögött a háttérben a nő, akit pedig — a Biblia szerint — azért alkotott a Teremtő, hogy segítőtársa legyen a férfinak mindenben és mindenkor...

A katonai betűvetésről.

Írta: OLCSVAY GÉZA.

A „szépirás” feltűnő hanyatlása, formátlansága és rakoncátlansága korunk egyik jellegzetes vonása. Ha régi-régi, elsárgult hivatalos írásokat veszünk kézbe, restelkedve tapasztalhatjuk, hogy a legegyszerűbb perlekedések ügyiratain is akkurátos, kerekdedre rajzolt betűkkel van leírva, csínnal és szépen, még egy-egy csírkelopás története is. Vagy, aki még nem méltatta különös figyelemre, nézzon meg a múzeumokban egy-egy régi kinevezési, nemességi, vagy egyéb fontos okmányt és figyelje meg, mennyi gondot, figyelmet s fegyelmet fordítottak, illetve összpontosítottak őseink az írásra, amiről jól tudták, hogy az a kiállító belső fegyelmességének, rendberakottságának hű tükré, tükörképe.

A m. kir. csendőrség rendszeresített létszáma az 1918. évi tervezet szerint 385 tiszt, 12 tisztviselő és 17.662 csendőr lett volna. Ezek közül lovasesendőr lett volna 1269. Lett volna 10 kerületi, 78 szárny, 10 pótszárny és 179 szakaszparancsnokság.

Az emberek eltávolodását a fegyelmes írástól, vagy magyarosan mondva: az akkurátos írástól, az új idők szükséglete által sorompóba állított gépek és a gépek nyomán kifejlődött gyorsaság idézte elő. A XX. századbeli emberek sietése, a nyomtatott betűk széleskörű elterjedése és a gépirás meghonosodása, mind-mind megalkuvóbbá tette a betűírás iránti igényünket. El kell azonban ismernünk, hogy a modern sajtógépek és az írógépek sok-sok írásmunkát vettek le a mai — irodai munkát végző — emberek vállairól. Ez egyben azt is bizonyítja, hogy az írásszükséglet nem apadt, ellenkezőleg, erősen megszorodott, mégis a gépek sokasodása révén — a gépi erő kárára — megkímélődött az emberi erő.

Elvitázhatatlan, hogy a gép egyöntetűbb és több munkát bír elvégezni egyazon idő alatt, mint az emberi kéz, de az ésszel, szívvel irányított kéz könnyedségével, változatosságával, kulturáltságával és öntevékeny igazodó képességével nem képes versenyezelni!... Az ember érez; az emberen hangulatok, jellembeli átalakulások áradata zuhog olykor végig, — kevésszer öröm rugózza, — máskor fásult, lehangolt. Az ember írásközben akaratlanul is számol a felületadta korlátokkal s pl. a sorvéget már jóelőre beleveszi, beleszámítja a lerögzítendő szó, vagy szavak hosszúságának előre történő megállapításába. Vagyis, a gép — éppen érzéketlensége miatt — változatlanul csak azt adja és úgy adja magát, ahogy van. Nem tesz hozzá, el sem vesz semmit, viszont a kézírásra — a fentebbi okoknál fogva — a legnagyobb figyelem mellett is rányomódik az egyén pillanatnyi hangulatá, jelleme és jellege.

Aki figyelemmel kísérte az előbbi megállapításokat, észrevehette, hogy az írásnál — melynek kiváltságos fajtája a DÍSZÍRÁS, szaknyelven mondva a: BETŰVETÉS szabályai szerinti írás — fontos szerepet játszik az egyes betűk arányosítása, mégpedig a szavak, a szöveg nagysága és fontossága szerint.

Mielőtt a betűvetés fontosságát, hasznosságát kiemelnék, leszögezzük, hogy az ú. n. szépírás nem tévesztendő össze a grafikus célzatú betűvetéssel. Az adottságok miatt a betűvetést csak katonai vonatkozásban taglaljuk és nyújtunk módot arra, hogy annak eredményes és gyors elsajátítását elősegítsük.

A betűvetés a harcászati rajznak, valamint a rajzzal ellátott jelentésnek formai és értelmi kiegészítője. A betűvetésnek szintén a gyakorlás a legjobb s legbiztosabb mestere. Fontossága vitán felül áll. Fontos katonai, valamint csendőri vonatkozásban egyaránt. Fontos a begyakorlása, mert az ily irányú rajzok és azok írásrészei gyors munkát, gyors feladatvégrehajtást kívánnak, vagyis a kapott parancs tökéletes és pontos teljesítése megköveteli tőlünk a kiépített betűvető készséget. A nem éppen művészien, de általában grafikusán leírt „jelentés“

szövegének ki nem betűzhetése szinte lehetetlen, míg a folyóírással írott, egyénieskedő írások sokhelyt egyáltalában nem, részben pedig a drága időt pazarló találgatás révén válnak csak érthetővé.

A betűvetés észrevétlenül megmásítja egyben-másban az embert is. Mégpedig: 1. a grafikus betűvetést uraló ember folyóírása előnyösen megváltozik; olvashatóbbá, szebbé válik; 2. önfegyelme kiszélesbül és megacélozódik; 3. arányérzéke és szépérzéke feltűnően megfinomodik.

A betűvetést magánúton is elsajátíthatjuk. Az alábbi tervszettel ebben kívánunk segítségére lenni annak, aki szolgálati képességének folytonos tökéletesítését tűzi maga elé.

A betűtípusok és szerkezetük:

Miután az írás és ennek alkotóeleme, a „betű“ mindig a mondanivalót akarja szolgálni, mi sem természetesebb, hogy ezek fontosságára és változatosságára való tekintettel, a betűk típusai, a jó ízlés határán belül ugyan, de megszámlálhatatlanok. A katonai és csendőri cél és szükséglet kielégítésére is többfajta betűtípust használunk, amelyek mind-mind a katonai térképeken egyetemlegesen lerögzített betűtípusokból lettek kölcsönözve, mégpedig:

1. Álló rotondírás:

• CSAPAT.

2. Dült rotondírás:

• CSAPAT.

3. Álló dorongírás:

• CSAPAT.

4. Dült dorongírás:

• CSAPAT.

5. Batardírás:

• CSAPAT.

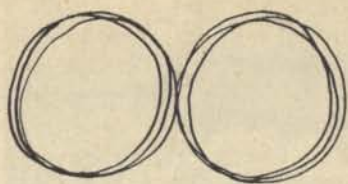
E betűtípusoknak a térképrajzolásnál meghatározott szerepük van, de ott is csak az értelem, vagyis a térképolvasás megkönnyítését, gyorsítását célozzák.

A folyóírást kivéve, a rajzolt betűket nem egy kézmozdulattal írjuk, hanem formásága, a folyadék egyöntetűsége és a látás felfrissítése miatt minden betűt több alkatrésze bontunk. Ez a folyamat csak látszólag lassítja a betűvetést, mert bizonyosfokú begyakorlottság után határozottan gyorsítja azt. A vigyázás, a fegyelmezés ellenére is gyorsan írunk, úgy, mintha siettetnének. Az elénk tett kis tusos-tálba csak annyi fekete (tus) folyadékot tegyünk, hogy a merőlegesen bemártott redisztoll kb. 4 mm-nyire nedvesedjen meg. A ritmusérzék fejlesztésére és ellenőrzésére jó, ha a bemártásnál a tollat a tusos-tál fenekéhez koppantjuk. A redisztoll minden betűalkatrész leírása előtt bemártandó.

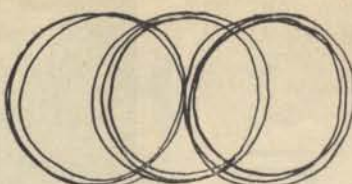
* A XVII. század végén jött használatba az úgynevezett „disznónyárs“ (Schweinsfeder) és az ezzel kombinált hordozható „spanyol lovas“. Ezen utóbbi könnyű puhafa gerenda volt, melyet szakaszonként két ember vitt. Körülbelül 25 egymásra merőleges furat volt rajta. „Vergatterte eueh“ (sorakozó) vezényszóra minden katona beledugta a 2 m hosszúságú közepén vastagabb, vékony, lapos, lándzsavégű disznónyársat és az így elkészült akadályt az arcvonal elé állították. A török lovasság elleni védekezésre eredményesen használták.

1. óra.

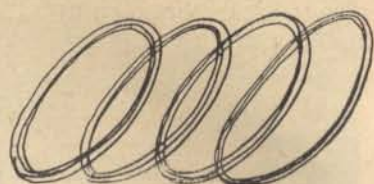
Kézmozgás íróval. (Csuklógyakorlatok.)

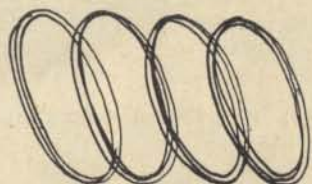
1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

A leggyakrabban használt, a leggyorsabban elsajátítható és legolvashatóbb típusú írás a dorongírás. Grafitos, krétás írónra épp oly jól alkalmas, mint tusba, festékbe mártott redisztollra, tompavégű parafára, tollszárvégre, vagy ecsetre. A fáradtságos elővonalazás elkerülése s az arányérzék könnyebb fejleszthetése végett mindig kockás papíron gyakoroljunk.

A tanulás és gyakorlás ideje alatt ne változtassuk a betűtípust és a betűmagasságot. Legalkalmasabb, ha négy kocka magas és három kocka széles arányú térben sulykoljuk be a dorongírást. Ez kellemes betűképet szoktat meg velünk, amit ha később kisebb méretben használunk, akaratlanul is betartunk, tehát követünk majd.

2. óra.

Eszköz: 1½-es redisztoll.

Megjegyzés: Az írás alatt a fejet egyenes, „ránézéses” tartásban, a tollszárat kb. 25 fokos elhajlással tartjuk. Minden betűből egy teljes ívet írunk. Az ábrákon jelzett fekete rész az első alkatrészt, vagyis az első mártást, az üresen hagyott rész a második alkatrészt és mártást s végül a rovátkázott rész a harmadikat jelzi. A harmadik alkatrész helyének jó megválasztása dönti el lényegileg a betű ízléses formáját. Az abbahagyott vonalak folytatásánál a meglévő vonal végződésétől pár milliméterrel beljebb rögzítjük le az újra mártott tollat,

azért, hogy a két vastag vonalnak találkozásából keletkező „dudort” elkerüljük.

Telmagyarázat:

	= első tollmártással,
	= második -//-
	= harmadik -//-

3. óra.

Megjegyzés: Az egyenes végződésekre eleinte ne tegyünk keresztbe fektetett kis szárazakat, mert ezeknek csak a szövegírásnál van szépészeti létjogosultságuk, amikor már a betűk közötti felülettel is számolnunk kell.

4. óra.

Megjegyzés: Az „L” és „Y” betűk összekerekülése, betűvetési szempontból a latin ábécé egyik legkényesebb problémája. Az Y betű jobb oldali kis szárának kezdési, valamint a két kis szár csatlako-

zási pontjának ügyes és ízléses megválasztása bil-lenti helyre az egyensúlyt. Legalkalmasabb a betűt közepén elhelyezni. A második nehéz betű az „O“, amely sok betű alapformáját foglalja magába, amiért nagy gonddal kell megtanulni. (Pl. C, G, Q, S, U.)

5. óra.

Ö P Q R

Megjegyzés: A „P“ és „R“ betűk buggyos szárának csatlakozási pontja egyensúlyozza ki a betűt. Legalkalmasabb középre helyezni.

6. óra

S T U Ü V

Megjegyzés: A legnehezebb betű az „S“, begyakorlására szintén sok időt kell fordítani. Egyben ez az a betű, amivel a szövegírásnál a többi betű aránybeli kellemetlenségeit kiegyensúlyozhatjuk.

7. óra.

W X Y Z ZS

8. óra.

Szövegírás. Rövid mondatokat írunk s azokat ízlésesen helyezzük el a papíron, különös tekintettel a betűk egyes arányainak az együttes szöveg összhatására.

9., 10., 11., 12., 13., 14. órák.

Gyakorolni kezdjük a dorongírás kisabécéjét, de dült (kurzív) formában. Különben ugyanúgy, mint azt fentebb taglaltuk. (Támpontul szolgálhat az állami Térképészeti Intézet által 1930-ban kiadott: *Jelkulcs a topográfiai térképek számára* — című kis könyv II. számú melléklete.)

15. óra.

Számjegyek és egyéb írásjelek gyakorlása, folytatolagos sorrendben.

Diszesebb, különlegesebb munkáknál már nem elegendő a dorongírás, meg kell tanulni az ú. n. álló, vagy dülő rotundírást is.

Az „összmonarchia“ eszméje legelőször az 1697-ben kiadott császári katonai élelmezési szabályzatban jutott kifejezésre. Ezen szabályzat nagyarányú értekezlet eredményeképpen adatott ki, melyen Kollonits érsek, az udvari haditanács, az udvari kamara és számos polgári hatóság vett részt. Határozványai szerint a katonai kérdések tekintetében a Habsburg-ház uralma alatt álló minden ország szétválaszthatatlan egységet képezett és a hadiszükségletek szempontjából a közjogi helyzetek nem voltak tekintetbe veendőek.

Az aszódí örs tagjainak üvegéből, porcellánból és cementből készült műve.

Ha ugyanannál a betűnél az egyik szárát vékonyítjuk, a másikat látszólag az előbbi kárára vastagítjuk, akkor a betűt önállóságától fosztottuk meg! Mintegy alárendeltté tesszük. Ugyanis a betűszár megvastagítása nem az egyes betű, hanem a leírandó szó, sőt a leírandó szöveg formai szépsége miatt történt. (Érdekesség és ellentétként felemlítjük a török, kínai és japán szótagírás ellenkező fontosságú szerepét. Náluk a vékonyítás és vastagítás kizárólag az értelem tudtuladását szolgálja.)

Egy-egy ilyen kétféle vastagságú, vagyis hangsúlyozott betűnek formai szépségét vagy csúnyaságát a szomszédos betűk helyes, vagy helytelen ritmusa emelheti vagy ronthatja. A hangsúlyozott betűket főleg a szöveg egyes részeinek kiemelésénél kell felhasználnunk, mégpedig erős díszítő szándékot víve bele formáikba. Mindazonáltal szabály, hogy a díszítés ne az olvashatás rovására történjék.

Ha már bizonyos betűvetőkészséget értünk el, rá kell térnünk tudásunk hasznosítására. Pl. Szolgálati jegy leírása, különböző méretű betűkkel; járőrjelentések szövegi részének gyakorlása, különös tekintettel a grafikai hatású rajzra. Később vettemezők, kimutatások stb. fejleceinek megtervezése és grafikus megírása. Készíthetünk még a csapat (örs) körletébe való útbaigazító falitáblákat, vastag fa, vagy parafa (dugó) szerszámmal írva.

Régi-régi kódexekben minden fejezet első betűjét úgy formailag, mint színbelileg a szöveg betűtípusától függetlenül látjuk beállítva. Ez a díszes kezdőbetű, vagyis az Iniciále.

A lengyel állami rendőrség küldöttségének magyarországi tanulmányútjáról:
Díszmenet a csendőr vértanúk emlékszobrának megkoszorúzása után.

Zamorski Kordján lengyel tábornok látogatása.

Szeptember 22-én a magyarországi közbiztonsági intézmények megtekintésére és tanulmányozására Budapestre érkezett a lengyel államrendőrség főparancsnoka: **Zamorski Kordján** dandártábornok. Kíséretében voltak: **Kozolubski Juliusz** felügyelő, az államrendőrség főparancsnokságának a vezérkari főnöke, **Plotnicki Jan** felügyelő, az államrendőrség főparancsnokságának a vezérkari szemlélője, **Jakubiec Jozef** főbiztos, az államrendőrség főparancsnoksága IV. osztályának vezetője és **Wasilewski Stanislaw** főbiztos, a varsói kiképzési osztály vezetője. (A felügyelői rang ezredesnek, a főbiztosi rang őrnagynak felel meg.)

Szeptember 22-én 23 óra után benépesedett a keleti pályaudvar érkezési oldala. A kijáratoknál díszruhás rendőrök álltak, a perronon rendőr díszszázad foglalt helyet a rendőrség zenekarával. A lengyel vendégek fogadására megjelent a távollevő lengyel követ képviselőiben **gróf Kasimir Mysielski** követségi titkár, **dr. Ferenczy Tibor**, a m. kir. rendőrség budapesti és **dr. Éliássy Sándor**, a m. kir. rendőrség vidéki főkapitánya több rendőrtisztviselő kíséretében. A csendőrség részéről megjelentek **Szűtsy Imre** ezredes, a belügyminisztérium VI/b. osztályának vezetője, **vitéz Sáray Ferenc** alezredes, a budapesti I. csendőrkerület parancsnoka s ott voltak a fogadásnál **dr. Sombor-Schweinitzer József** rendőrtanácsos és **Olchváry-Milvius Attila** őrnagy, akiket a belügyminiszter úr a lengyel vendégek mellé, magyarországi tartózkodásuk egész tarta-

mára összekötő tiszttel rendelt ki. A vendégeket hozó gyorsvonat 24 óra után gördült be, a lengyel nemzeti himnusz hangjai mellett. A fogadás és a bemutatkozás után a lengyel vendégek **dr. Ferenczy Tibor** főkapitány és a két összekötőtiszt társaságában gépkocsikon szállásukra, a Dunapalotába hajtottak s a hosszú utazástól fáradtan, azonnal nyugovóra tértek.

Szeptember 23-án 8 óra 30 perckor a lengyel vendégek az összekötő tisztek társaságában gépkocsin a főkapitányságra hajtottak, ahol **dr. Ferenczy Tibor** főkapitány fogadta őket. A főkapitányságon **dr. Sellye Ferenc** rendőrfőtanácsos kalauzolása mellett megtekintették a rendőrség múzeumát. Ezután a főkapitányság dísztermében, ahol a budapesti főkapitányság tisztviselői kara is egybegyűlt, **dr. Nagy Valér** rendőrtanácsos, majd **dr. Hetényi Imre** főkapitányhelyettes tartott a rendőrségi szervezeti és szolgálati kérdésekről rövid, összefoglaló előadást.

A főkapitányságról a lengyel küldöttség a vidéki főkapitányságra hajtatott, ahol **dr. Éliássy Sándor** vidéki főkapitány fogadta a vendégeket. A vidéki főkapitányságon meghallgatták **dr. Zankó Géza** főkapitányhelyettes előadását a vidéki rendőrség szervezetről és szolgálatáról, ezután a budapesti főkapitány, a vidéki főkapitány, **Török János**, a budapesti államrendőrség őrszemélyzetének főparancsnoka, valamint az összekötő tisztek társaságában gépkocsikon a Hősök emlékkövéhez vonultak és megkoszorúzták azt.

A délelőtt folyamán ezután **Zamorski Kordján** tábornok látogatást tett a földművelésügyi minisz-

A Pilsudski-emlékmű megkoszorúzása.

ter, helyettes miniszterelnöknél, a honvédelmi miniszternél, s leadta névjegyét a távollevő miniszterelnök részére.

13 órakor a lengyel vendégek látogatást tettek dr. Szemerjay-Kovács Dénes miniszteri tanácsosnál, a belügyminisztériumi karhatalmi osztály vezetőjénél, aki bevezette őket a belügyminiszter úrhoz.

14 órakor a belügyminiszter úr a Dunapalotában villásreggelit adott a lengyel vendégek tiszteletére. A villásreggelin részt vettek: dr. Preszly Elemér és dr. Tomcsányi Kálmán belügyi államtitkárok, Folkuszalvi Folkusházy Lajos altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelője, Szemerjay-Kovács Dénes miniszteri tanácsos, dr. Boór Aladár miniszteri osztályfőnök, dr. Ferenczy Tibor, a bu-

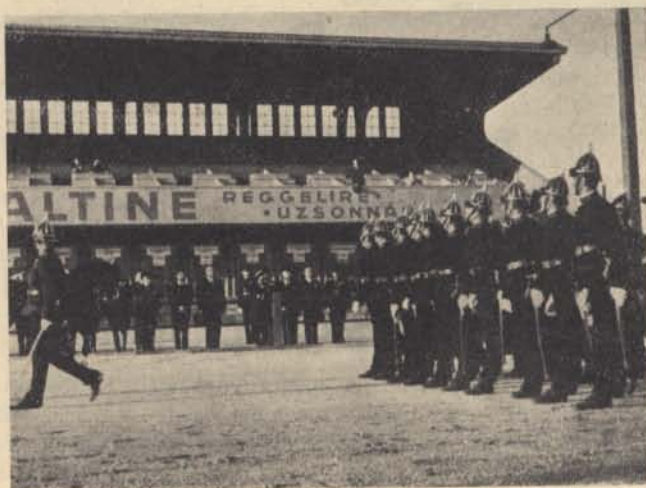

Bem szobra előtt.

dapesti államrendőrség főkapitánya, dr. Éliássy Sándor, a vidéki államrendőrség főkapitánya, Szütsy Imre ezredes, a belügyminisztérium VI/b. osztályának vezetője, vitéz dr. Damasy Farkas alezredes, a belügyminisztérium VI/c. osztályvezetőjének helyettese, vitéz Sáray Ferenc alezredes, a budapesti I. csendőrkerület parancsnoka, valamint még több előkelőség és az összekötőtisztek.

A délután folyamán a budapesti rendőrség a lengyel vendégek tiszteletére 16 órakor az ügőpályán csapatszemlét rendezett, amely a rendőrség gyalogos, lovas, kerékpáros és motoros alakulatainak díszmenetével fejeződött be. A díszszemle után a lengyel vendégek meglátogatták a Mosonyi-utcai rendőrlaktanyát, ahol megkoszorúzták a hősi halált halt rendőrök emléktábláját. Ezt követően az összekötőtisztek társaságában gépkocsikon kísérték a városban.

Szeptember 24-én gépkocsikirándulás volt a Balatonra. Útközben a lengyel küldöttség megtekintette a székesfehérvári rendőrkapitányságot, a balatonlellei rendőrségi üdülőházat, majd ebéden vettek

A rendőrség csapatainak díszmenete.

részt, amelyet a hévizi csendőr-üdülőben a csendőrség adott. A visszautazás Tihanyon keresztül, komppal való átkeléssel történt.

Este 9 órakor a Margitszigeti Palatinus-szállóban a budapesti lengyel követ vendégelte meg a lengyel küldöttséget, valamint a csendőrség és a rendőrség vezetőit.

Szeptember 25-én a lengyel vendégek 8 óra 30 perckor Szütsy Imre ezredes, vitéz Sáray Ferenc alezredes, valamint a csendőrségi és rendőrségi összekötőtisztek társaságában gépkocsikon Visegrádra utaztak és megtekintették az ottani őrsort, majd Szentendrén a szárnyat és a szakaszt, mely alkalommal beható érdeklődést tanúsítottak a legaprólékosabb szervezeti és szolgálati kérdések iránt is. Különösen megragadta őket a mindkét helyen talált kifogástalan rend és a legénység katonás fellépése.

A Visegrádra való utazás alkalmával a lengyel küldöttség a Pálffy-téren kiszállt a Bem-szobornál és néhány pillanatnyi néma tisztelgéssel áldozott közös nemzeti hőseink emlékének.

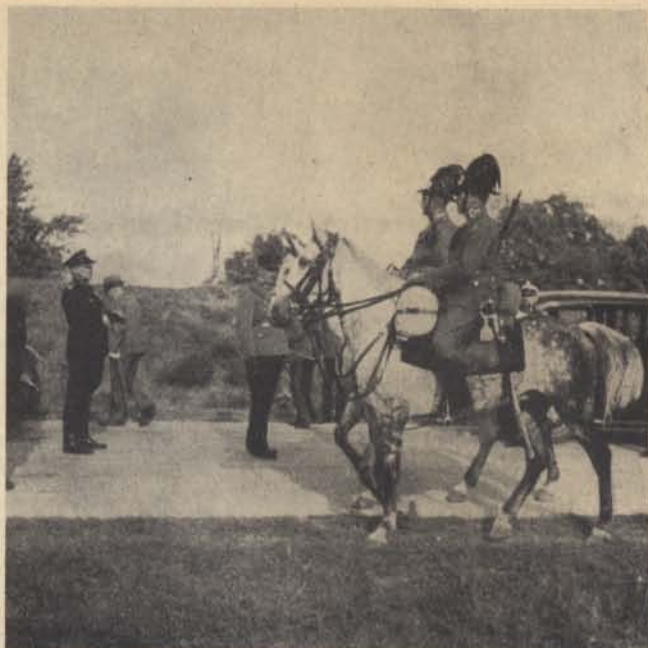
13 órakor a lengyel vendégeket *Folkusfalvi Folkusházy Lajos* altábornagy fogadta. 13 óra 30 perckor a lengyel vendégek a budapesti csendőrlaktanyába hajtottak, az összekötő tisztek társaságában, ahol a csendőrség felügyelője fogadta őket. A lengyel vendégek megkoszorúzták a csendőr vértanuk szobrát, majd a díszelgéshez kivonult díszszakasz díszmenetben vonult el előttük. 14 órakor a budapesti csendőrtiszti társalgóban a csendőrtiszti kar ebédet adott, melyen a belügyminiszter úr, a belügyi államtitkárok, *dr. Boór Aladár* miniszteri osztályfőnök, *dr. Szemerjay-Kovács Dénes* miniszteri tanácsos, *dr. Ferenczy Tibor* budapesti rendőrfőkapitány, *dr. Éliássy Sándor*, a vidéki rendőrség főkapitánya, *Török János*, a budapesti rendőrség őrszemélyzetének főparancsnoka, valamint *Nagy Vilmos* tábornok, a honvédelmi minisztérium közigazgatási fősoportfőnöke is részt vettek.

A hévizi csendőrségi gyógyház erkélyén.

Ebéd után a budapesti I. nyomozó alosztály tantermében *Pinczés Zoltán* őrnagy tartott előadást a csendőrségnek a közigazgatási és igazságügyi hatóságokhoz való viszonyáról és egy csendőrkerületi parancsnokság szervezéséről. 21 órakor a budapesti főkapitány a Hungária-szállóban adott dísz-ebédet.

Szeptember 26-án 8 óra 20 perckor a lengyel vendégek az összekötő tisztek társaságában a csendőrlaktanyába hajtottak, ahol a budapesti I. nyomozó alosztály tantermében *vitész Sasváry József* őrnagy a csendőrség országúti szolgálatáról, *Olchváry-Milvius Attila* őrnagy a nyomozó osztály szervezéséről és szolgálatáról, valamint a csendőrségi hírközpontról, *dr. Endrődy Barna* százados a nyomozó alosztályok szervezéséről és szolgálatáról, *Hódosy Pál* százados az államrendészeti szolgálatról, *vitész Ridegh Rajmond* őrnagy a bűnügyi laboratóriumról tartott előadást. Ezután a vendégek megtekintették a laktanya udvarában a budapesti I.

A kecskeméti országúton.

nyomozó alosztály helyszínelő gépkocsiját. A lengyel küldöttségnek a nyomozó alakulatok korszerű szervezete, intézményei és szolgálata nagy mértékben megnyerte a tetszését. Különösen elismerően nyilatkoztak a csendőrségi nyilvántartás és a nyomozó alakulatok krimináltechnikai felszerelésének tökéletességéről. Az előadások során közbeiktatott szünet alatt a lengyel küldöttség a m. kir. csendőrség felügyelőjének és a csendőrtiszti küldöttségnek a jelenlétében megkoszorúzta a Pilsudski-utcai Pilsudski-emléktáblát.

12 órakor a tiszti étkezdében elfogyasztott vilásreggeli után a vendégek szállásukra tértek, ahonnan 13 órakor *Folkusfalvi Folkusházy Lajos* altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelője, *Szemerjay-Kovács Dénes* miniszteri tanácsos, *dr. Fe-*

A kiskunhalasi lovas tanosztálynál.

A visegrádi őrön.

renczy Tibor budapesti főkapitány, dr. Éliássy Sándor vidéki főkapitány, Török János rendőrfőparancsnok, Szűtsy Imre ezredes, a belügyminisztérium VI/b. osztályának vezetője, dr. vitéz Damasy Farkas a belügyminisztérium VI/c. osztályvezetőjének helyettese, vitéz Sárany Ferenc alezredes, a budapesti I. csendőrkerület parancsnoka, vitéz Vadász István alezredes, a m. kir. csendőrség felügyelőjének segédtsíztje, vitéz Péterffy Jenő százados, a m. kir. csendőrség felügyelőjének személyi segédtsíztje, valamint dr. Sombor-Schweinitzer József rendőrtanácsos és Olchváry-Milvius Attila őrnagy összekötőtisztek társaságában gépkocsikon Kecskeméten és Kiskunfélegyházán keresztül a lovasztanostály megtekintésére Kiskunhalasra utaztak.

Kiskunhalason a lovas tanosztály parancsnoka, Huba Ferenc alezredes fogadta a vendégeket, akiket az elhelyezési körletben talált példás rend, csín, a legénység feszes katonai magatartása és fellépése, a lóanyag kiválósága és ápoltsága valósággal bámulatba ejtett. A vendégek megtekintették a legénységi elhelyezési körletet, a fedett lovardát, az istállókat, a nyergeskamrát. Ezután kilenc 4–5 és fél éves gyönyörű pótlovat vezettek elő, majd a vendégek egy lovasjárőrt tekintettek meg. A belovaglás harmadik hónapjában levő pótlovak lovardája következett a nyitott lovardában, melynél alovak szépsége, idomítottságuknak foka és alovak kiváló teljesítménye ragadta meg a vendégeket. Igen tetszett a négy szakaszos, díszbe öltözött lovasszázad díszmenete, a lengyel vendégek a lovasszázad erőteljes és szép megjelenéséről az elismerés legmelegebb hangján nyilatkoztak. A látogatás a fedett lovardában felszolgált bajtársi uzsonna keretében nyert befejezést. Az uzsonna alatt a tanosztály legénységének énekkara adott elő régi magyar és kuruc dalokat nagy sikerrel.

Este 21 órakor a lengyel vendégek Budapesten a Rendőrtiszti Atletikai Club helyiségében a rendőrtisztikar vacsoráján vettek részt.

26-ával a tulajdonképeni hivatalos program befejezést nyert, de a lengyel vendégek kívánságára, hogy a magyar faluval is szeretnének megismerkedni, Szemerjay-Kovács Dénes miniszeri tanácsos kezdeményezésére 27-én reggel gépkocsin kirándulást tettek Boldog községbe, ahol egy magyar vitéz házáat látogatták meg, majd a község vendégházában megtekintették a boldogi népviseletbe öltözött fiatalság táncát. A boldogi magyar lányok azonban nem érték be azzal, hogy a lengyelek pusztán szemlélők legyenek, hanem hölgyválaszt rögtönözvén, felkérték táncra a lengyel tiszteket. Kedves látványt nyújtott, midőn két lengyel ezredes a boldogi cifra ruhás magyar lányokkal a csárdás tüzes ritmusa mellett táncra perdült.

Délben a lengyel vendégek a községi előjáróság által a vendégházban rendezett magyaros ebéden vettek részt. A vendégház vendégekönyvébe Zamorski tábornok a következő szöveggel örökítette meg látogatását:

„A magyar és lengyel testvérek a kardforgatásban és poharazásban egyaránt. Éljen a magyar!”

Megható módon adták tanujelét vendégeink a magyar katona megbecsülésének Boldog községben. Zamorski tábornok megkérdezte, van-e a világháborús hősöknek emlékműve. Mikor megmondották, hogy van, arra kérte kísérőit, szerezzenek valahonnan virágcsokrot s mikor az előkerült, a lengyelek kivonultak az emlékműhöz és odahelyezték a virágot. Ez a programmonkivüli, közvetlen és keresetlen megemlékezés mindenkit megkapott annyira, hogy egy asszony, akinek a férje is a világháború hősei között nyugszik, hangosan felzokogott, mi alatt a lengyel küldöttség némán tisztelgett az emlékmű előtt. Ez a kicsinek látszó esemény mindenél beszédesebben mutatja a lengyel-magyar érzésközösséget.

A visegrádi őrön.

Budapestre visszatérve, a vendégek gépkocsin felhajtottak a János-hegyre, ahonnan hosszan gyönyörködtek a magyar főváros panorámájában.

Ezután ütött a búcsúzás órája és vendégeink 18 óra 10 perckor a wieni Árpád-vonattal a keleti pályaudvarról ünnepélyes búcsúztatás keretében elutaztak.

Mi, magyar esendőrök, boldogok vagyunk, hogy a testvér lengyel nemzet képviselőit, akikkel bennünket elmúlt dicsőséges, vérzivataros századok emlékei fűznek egybe, vendégül láthattuk. Ittartózkodásuk a legmelegebb, legőszintébb bajtársiasság jegyében zajlott le.

Lengyel testvérek! A mi országunk az utóbbi években sok külföldinek adott vendégotthont, akiket részint a kíváncsiság, részint az őszinte rokonszenv hozott a körünkbe. A magyar néplélek legelső és elemi törvénye az, hogy a vendéget — bárkit és bármilyen körülmények között — szívesen kell látni. Lengyel vendégeinknek azonban nem ezt a kötelező vendégszeretetet adtuk, hanem ennél sokkal többet s reméljük, hogy ezt meg is érezték minden szavunkból és lépésünkben, mit körülöttük mondtunk és tettünk. És még valamit búcsúzóul. Ha fordított lenne a sorsunk, ha ők lennének megtaposott, kifosztott, mi pedig az újjászületett hatalmas nemzet, akkor is ugyanezzel a bensőséges szeretettel fogadtuk volna őket, mert hiszen igaza van *Zamorski* tábornok Boldog község vendégkönyvébe jegyzett mondatának, amit mi így viszonzunk:

„A lengyel és magyar testvérek a kardforgatásban és poharazásban egyaránt. Éljen a lengyel!”

Búcsúzóul pedig vendégeink anyanyelvén:

BRACIA POLACY!

Nasz kraj w ostatnich latach przyjął gościnnie wiele cudzynców, których bądź to ciekawość, bądź uczucia sympatji do nas przyprowadziły. Pierwszorzędem prawem ducha węgierskiego uważa się u nas zasada, aby gościa przyjęto serdecznie, niezależnie od tego, skąd pochodzi i w jakich okolicznościach do nas przybywa.

Wzanych naszych gości Polaków przyjęliśmy natomiast nie tylko gościnnością obowiązkową, staramy się dać ponadto o wiele więcej; mamy nadzieję, iż to ze słów, jak i czynów, jakiemi Was witali i podejmowaliśmy, też wyczuło.

Jeszcze słówko dla pożegnania.

Jeżeliby stan dwóch naszych państw, Polski i Węgier, znalazł się w odwrotnem położeniu, — a więc Polska podeptana i wypłondrowana, my zaś w głorji nowego odrodzenia i rozkwitu, — nie nie zmieniloby to na szczeroci i prawdziwosci naszych uczuc wobec drogich gości. Słusznie i trafnie wyrażyl się o tem pan generał *Zamorski* w książce pamiątkowej gminy Boldog, za które to wyrazy wołamy do Was odpowiedzią: „Polak Węgier — dwa bratanki, jak do szabli tak do szklanki. Nech żyje Polska!”

A spanyol polgárháború.

írta: RÁSY BARNA ny. százados.

A belháborukat brutális könyörtelenség jellemzi. Mindig és mindenütt, amióta a világ fennáll.

Akár kétezer évről a Marius és Sulla harcokat, akár a másfélszázad előtti nagy francia forradalmat, akár pedig a közelmúltban lejátszódott oroszországi eseményeket vesszük példának a világtörténelemből. S ha vadságban mindezeket felülmulja az a polgárháború, amely harmadik hónapja a vérnek és tűznek kavargó örvényében tartja Spanyolországot, talán azért, illetve főleg azért van, mert ebben az országban a monarchia megszüntetésével egy olyan forradalmi ciklus kezdődött, amely jobb és bal oldalnak váltakozó szerencsével folytatott harcokban lobogó lángra gyújtotta a bosszúnak, gyűlöletnek a tüzet és újra, meg újra meghatványozta, megsokszorozta az egyéni és politikai pártszenvéde-lyeket.

Mint minden forradalomnak, a spanyolnak is megvannak a maga — hogy úgy mondjuk — ősokei és megvannak a közvetlen, kiobbantó okai. Az ősök: Spanyolországban a társadalmi és gazdasági berendezkedés fejlődési folyamata túlhosszú időre megállt.

Mikor azután magas eszméktől vezetett, nagytudású emberek végre mégis szóhoz jutottak és megakarták valósítani azt, amit az idők folyamán elődeik elmulasztottak, — szörnyen tragikus helyzetbe kerültek. Azt látták ugyanis, hogy a jobb- és baloldal közötti távolság sokkal nagyobb, mintsem annak áthidalását zavartalan békés úton végrehajtani lehetne. A jobboldal minden megvalósítandó reformot túlsoknak, viszont a baloldal túlkevésnek talált.

Az utolsó választáson többségbe került népfront kormányja intézkedéseivel és messzemenő reformterveivel teljes mértékben kiváltotta a nagybirtok, nagyipar és az ősi alkotmányt védő jobboldali pártok és kasztok gyűlöletét és ellenállását, de megközelítőleg sem elégitette ki a — baloldalt. Így történt azután, hogy az utóbbi hetek rohanó forradalmi eseményeiben, amelyeknek rövid ismertetésére reá fogunk térni, Madridban egyik kormány a másikat váltotta és irányzatban mindinkább balfelé tolódott. Jelenleg Caballeró, más néven a spanyol Lenin a madridi kormány feje. De a szélsőbaloldali pártok, főleg a Spanyolországban tekintélyes erőt képviselő anarchista-szervezetek már Caballeróval sincsenek megelégedve, nem tartják eléggé radikálisnak, hatalma tulajdonképpen csak névleges s az igazi hatalom az ország két nagy milliós városában, Madridban és Barcelónában tulajdonképpen azoknak az anarchistaszervezeteknek a kezében van, amelyeknek politikai programja tulajdonképpen semmiféle állami fensőbbiséget nem ismer el (tehát a szocialista államot sem!) s akiknek legfőbb politikai jelszavuk ezidőszertint:

„Viva la dinamita!”

„Viva la dinamita!” „Éljen a dinamit!”

Ez a borzalmas jelszó, amelynek nyomán terrorisztikus cselekedetek és vandál pusztítások mennek végbe, ez a nagyon balfelé toló-

dás, természetesen változásokat idézett elő a népfrontban és nagy a száma azoknak, akik a jobboldal győzelmét kívánják, noha politikai felfogásuk egyáltalában nem találkozik a jobboldaléval. Akik hívei a magántulajdonba való beavatkozásnak is, de visszarettennek az anarchisztikus felfordulástól.

Ennek a most kirobbant jobboldali forradalomnak közvetlen oka az volt, hogy az ez év februárjában a választások során többségbe és uralomra jutott baloldali kormány gyengének, tehetetlennek bizonyult a radikális földreformot, gyárak és üzemek kisajátítását stb. követelő választóiival szemben. A baloldali tömegek egyfelől nem voltak eléggé türelmesek ahhoz, hogy a kormánynak törvényes keretek között végrehajtandó reformjait bevárják, másfelől a szélső baloldalon nem csináltak abból titkot, hogy azokkal az intézkedésekkel, amelyeket a népfront kormánya végre akar hajtani, nem lesznek kielégítve.

Önálló akciókba kezdtek.

Kinyitották a börtönök kapuit s nem törődtek azzal, hogy a politikai foglyok mellett közönséges gonosztevők is szabadlábra kerülnek. Megkezdtek a földosztást, mielőtt a földművelésügyi minisztériumban a vonatkozó törvényjavaslat előmunkálataihoz hozzákezdhettek volna. Általában nem sokat törődtek azzal a kormánnyal, amely Azanával az élén nem győzte a jóváhagyó rendeletek szerkesztését mindazokhoz a cselekményekhez, amelyeket a baloldali agitációval feltüzelt tömegek a törvényes rendelkezések bevárása nélkül önkényesen véghezvittek.

Gil Robles, a spanyol katolikus néppárt vezére, heves hangú beszédekben követelte, hogy a kormány védje meg az országot a baloldal túlkapásaival szemben. Hajtsa végre mindazt, amit a parlament törvény alakjában elfogad, de ne tűrje a törvényellenes akciókat. Azana, a spanyol baloldali polgárság vezére, jelenleg a spanyol köztársaság elnöke, ezt meg is ígerte. Igéretét azonban nem tudta beváltani, mert ahhoz, hogy ígéretét beválthassa, a „civil guardiá“-nak (spanyol csendőrség) naponta száz meg száz helyen sortűzei kellett volna adnia szervezett és szervezetlen rendbontókra és fosztogatókra. Ám, ha Azana jóváhagyásával a „kemény kéz“ munkába kezd és a civil guardia sortűzeket ad a népre, vajjon meddig mondhatja magáénak a népfronthoz tartozó marxista és anarchista szervezetek támogatását!...

Itt már a maga meztelen valóságában bontakozik ki az a végtelen tragikus helyzet, amibe került annak idején Oroszországban Kerenszky és került most spanyol hazájában Azana is.

A jobboldal — látva a kormány tehetetlenségét és a rend teljes felborulásával fenyegető veszély közelgését — fegyveres felkelésre készült. A felkelést előkészítő, titokban dolgozó szervezet természetesen elsősorban a hadsereg építette terveit. Ennek a fegyveres felkelés megszervezésének a feje, *Sanjurio* tábornok, egy repülés alkalmával lezuhant és szörnyethalt. Ez a halálos baleset, továbbá egy ismert nevű jobboldali politikus meggyilkolása előbb robbantották ki a felkelést, mint ahogyan eredetileg tervezték. Javarást a korai kirobbanásnak tulajdonítható, hogy a puccskísérlés nem járt mindenütt eredménnyel. Eredménnyel járt az ország nyugati felében, Spanyol Marokkóban és a Baleári-szigete-

ken. Eredménytelen maradt az ország keleti felében, Madridban, a fővárosban és az ország legnagyobb kikötővárosában, Barcelonában. A felkelők kezére jutott az ország területének a fele, másik fele a kormány birtokában maradt.

Július közepétől kezdve erős harcok kezdődtek, amelyek változatlan hevességgel ma is tartanak. A felkelők több sikert tudnak felmutatni, mint a kormánycsapatok. A harcok kezdete óta a felkelők jelentékeny területek birtokába jutottak, de a döntést még egyik fél sem tudta kieroszakolni, a győzelem még egyik fél számára sem látszik biztosítottnak. Bár a külföld semlegességi nyilatkozattal kötelezte magát, hogy egyik félnek sem szállít hadianyagot, mégis joggal feltételezhető, hogy a kulisszák mögött lázas tevékenység folyik s hogy a burkolt vagy félig burkolt lehetőségeket, adottságokat kihasználva, bizonyos külső támogatást mindkét harcoló fél mégis csak kap.

A spanyol égen összetornynosult vészes viharfelhők nemcsak a spanyol földre küldik gyilkoló villámaikat, de soha nem látott vérviharorkánnal fenyegetik egész Európát. Hiszen tulajdonképpen már is háborúban áll egész Európa. Csak a frontok nagy részén egyelőre csend van. Ellentétes irányú társadalmi és gazdasági rendszerek állanak egymással harcban. A harc formája és módszere helyenként más és más. Egytől azonban joggal tarthat úgy az egyik, mint a másik fél. Attól, hogy ennek a két gazdasági és társadalmi rendszernek a harcában az a Harmadik kerül felül, amelyiknek neve:

Viva la dinamita!

... akkor pedig Európa romhalmazzá válik, Nyugat kultúrája megsemmisül.

Most nézzük a spanyolországi eseményeket. Vegyük át futólagosan, mi történt eddig és mi a jelenlegi hadihelyzet.

A kormánycsapatok jelenlegi szervezetéről nem áll elegendő adat rendelkezésre. A kormánycsapatoknak legismertebb nevű vezére Assension tábornok, aki Madrid védelmét irányítja. A kormánycsapatok számára történő utánpótlást csaknem kizárólag a munkásszervezetek adják, a felkelő csapatok zömét az ország földműves lakossága, a papság, diákságból alakított külön egységek, továbbá — mint a felkelőknek gerince és főerőssége — a marokkói légioók. A kormánycsapatok anyagi ellátása jóval könnyebb, mint a felkelőké, mert minden jelentős ipari centrum az ő kezükben van. Így: *Madrid, Barcelona, Cartagena, Valencia és Murcia*. A felkelő csapatok viszont olyan területeket és helységeket tartanak megszállva, ahol gazdag az állatállomány és dús mezőgazdasági készletek vannak felhalmozva. A nagy olajkészletekkel rendelkező Baleári-szigetek is a felkelők birtokában vannak. Fegyverzeti és tüzereségi anyagokkal való ellátás tekintetében a madridi, élelmezési és kiegészítési tekintetben a burgosi ellenkormány van előnyösebb helyzetben.

A szerencsétlenül járt Sanjurio helyébe Franco tábornok lépett, aki a centrumban folyó, Madrid ellen irányuló hadműveleteket irányítja, egyben a

felkelők oldalán álló spanyol haderők főparancsnoka. Alvezerei északon: *Mola*, délen *Queipo del Lano* tábornokok és *Yague* ezredes, aki nevét *Badajoz* és *Toledo* elfoglalásával tette ismertté.

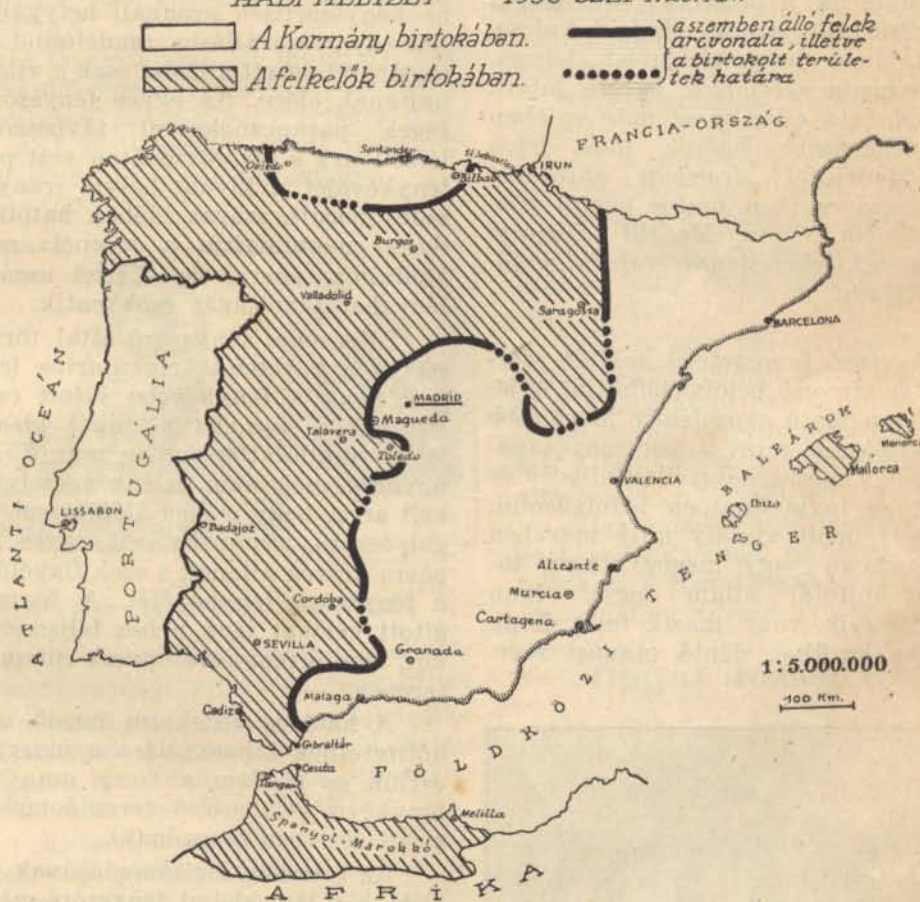
Toledóban a polgárháború legérdekesebb s a spanyol történelemnek egy grandiozus éposza játszódott le. Miként Madridban, a puccs Toledóban sem sikerült. Itt, Toledóban van Spanyolország legnagyobb tisztképző intézete. A meggyűlölt puccskísérlet után a katonai növendékek, szám szerint mintegy ötszázan, Toledo fellegrvárába, a világhírű Alcazarba vonultak vissza és hatvanöt napon át minden ostromot visszavertek. S mert az Alcazarnak

tott Alcazar hős védőinek felszabadítása kilátástalannak tűnt. Az ostrom hatvanötödik napján a madridi rádió jelentette, hogy az Alcazárt a kormánycsapatok elfoglalták.

Ez a hír azonban csak egy napig tartotta magát. Most a lapunk zártakor érkező jelentések szerint Yague ezredes csapatai rendkívül véres harcok árán benyomultak Toledóba, a várost elfoglalták, az Alcazart felszabadították. Az Alcazar hős védői rögtön csatlakoztak a felkelőkhöz, akik Toledó elfoglalása után azonnal további támadásba kezdtek a Madrid—Alicante vasútvonal ellen. Toledónak és a várostól keletre eső területeknek elfoglalása mind

A SPANYOL POLGÁRHÁBORÚ

HADI HELYZET 1936 SZEPT. 28. ÁN.

óriási kő- és beton tömbökből épült bástyái a legerősebb tüzérségi tüzrel is dacoltak, az ostromló kormánycsapatok aláaknázták a várat és dinamittal felrobbantották. A büszke vártornyok az óriási erejű robbanás következtében összedőltek s a több méter vastagságú várfalak is összeomlottak. Azt lehetett gondolni, hogy a romok eltemették az ötszáz kadétot. meg a velük harcoló, körülbelül ugyanolyan számerejű polgári felkelőket s a benyomuló csapatoknak nem lesz más dolguk, mint a romok alá temetett holttesteket összeszedni. Az előnyomulókát azonban a romok közül megint gyilkos géppuskátűz fogadta s a rombadöntött Alcazar éppen olyan elkeseredett elszántsággal tartotta magát, mint a régi ép. A felmentésre siető és Toledót már 15 kilométerre megközelített Yague ezredes csapatai azonban Toledótól nyugatra erősen kiépített ellenséges állásokra bukkantak, úgyhogy Toledo, illetve a szétlőtt, felrobban-

kritikusabbá teszi a helyzetet Madrid számára. A Madrid körül kialakulóban lévő kör már mintegy két harmad részben bezárult és ha egészen váratlan események nem következnek, úgy rövid időn belül számolni lehet azzal, hogy Madrid a felkelők kezére jut. Egyidejűleg Toledó elfoglalásával az északi részen Mola tábornok csapatai nyomultak elő. A leg súlyosabb és legfontosabb harcok a polgárháború kitörése óta északon folytak. A tengerparton és a francia határ közvetlen közelében fekvő San Sebastian és Irun a kormány kezében maradt. A felkelőknek két oknál fogva igen fontos volt, hogy itt győzelmet arassanak. Egyrészt azért, hogy északnyugaton a kormánycsapatok összeköttetését elvágják Franciaországtól, másfelől, hogy északon elfoglalják még a kormánycsapatok kezén maradt tengerparti területsávot (lásd vázlat!), ahonnan a Madrid ellen előnyomuló csapatok háta veszélyeztetve

látszott. Az egyik célkitűzés, Irúnak és San Sebastiannak elfoglalása rendkívül véres harcok után sikerült. A felkelők előnyomulása Bilbao, Santander és Oviedo irányában tovább tart és itt is minden valószínűség megvan arra, hogy a felkelők rövidesen ennek az északi sávnak a birtokába jutnak. Mivel az északi tengerparti városok a felkelők oldalán álló hadihajók blokádja alatt állnak, az itt harcoló kormánycsapatok tulajdonképpen egy, minden oldalról bezárt gyűrűbe vannak szorítva. Maga a város, Oviedo, a felkelők kezén van és a toledói Alcazárhoz hasonlóan állja az asturiai bányászokból alakult vörös milícia ostromát.

Természetesen úgy hadászati, mint főleg politikai okok miatt a felkelők legfontosabb feladata minél előbb az ország fővárosát, Madridot, elfoglalni. A harcok gyűpontja a talaverai arcvonalon Magueda helység körül van, amely Madrid kulcsa. Amikor ezt az általános helyzetjelentést leírom, jött a hír, hogy Magueda a felkelők kezére jutott. A döntő ostrom Madrid ellen most már valóban megkezdődött. A leghevesebb harcok most délen kb. 30 kilométerre Madridtól *Aranjuez* városáért fognak lezajlani. Aranjuez igen fontos vasúti gőcpont a Madrid—Valencia és a Madrid—Alicante vonalon. Elfoglalásával lehetetlenné válnék a főváros élelmiszer ellátása.

A polgárháború végső kimenetelét sokféle szerkeázó körülmény és tényező befolyásolhatja. A jelenlegi helyzet szerint a döntő győzelemre jóval több kilátása van a felkelőknek, mint a kormánycsapatoknak. A harc azonban még sokáig elhúzódhatik és a végső kimenetelt az fogja döntően befolyásolni, hogy a népfrontban támadt viszály mily mérvben vezet további széthúzásra vagy megegyezésre, továbbá hogy melyik külföldi állam fogja olyan mérvben támogatni egyik vagy másik felet, hogy ez abszolút fölénybe kerülve, döntő csapást mérhet ellenfelére.

KATONAI ISMERETEK.

Kérdés: Mit kell tudnunk a fényszóró működéséről és alkalmazásáról?

Válasz: A fényszóró az éjjeli harcnál segít. Megvilágítja a terepet, felkutatja a sötétség által rejtett földi és légi célokat. A terepen folyó harcban a tábori fényszóró-századok, légi célok ellen pedig a légvédelmi fényszóró-századok működnek. A tábori fényszóró-század, melynek állománya 3 tiszt, 140 fő legénység, 90 ló és 40 jármű, a gyalogságot kétkerekű taligára máházott 3 db fényszórójával mindenhová követni tudja. A század felszerelését képező 3 fényszóró közül egy 35 cm-es, kettő

pedig 60 cm-es. A világításhoz szükséges áram előállításáról maguk gondoskodnak. Hatótávolságuk a lámpa átmérőjétől függ. Így a 35 cm-es 800, a 60 cm-es 2600 m-ig világít. Üzembehelyezés kb. 20—30 percet vesz igénybe.

A tábori fényszóró-századok rendszerint a hadosztályhoz tartoznak és esetenként a helyzet szerint lesznek az egyes gyalogezredek harcterületére beosztva. Feladatuk: megakadályozni az ellenséget, hogy a sötétséget harcra és mozgásra felhasználja, illetve a saját csapatokat támogatni a sötétség nyújtotta előnyök kihasználásában.

A fényszóró-századot a feladatnak megfelelően vagy egységesen, vagy megosztva alkalmazzák. Az egyes fényszórók állása a küzdők mögött oly messze fekszik, hogy a gyalogsági harc részletes elemei ne kényszerítsék azonnali helyváltoztatásra. A század egy része állásba rendelésnél visszamarad és a szemrevételezett állásba csak a világító szerelvények hajtanak előre. Az egyes fényszórók a küzdő egységek parancsnokaival távbeszélő összeköttetést létesítenek s így rövid úton vett parancsra a lámpa fénykévéjét a kívánt helyre irányíthatják. A fényszóró borult, száraz időben hatótávolságáig tökéletesen megvilágítja a terepet: nagy eső, havazás, holdvilág, porral és füsttel szennyezett levegő a fény hatótávolságát csökkentik.

Ellenséges fényszóró által történő megvilágítás esetén a követendő magatartás legfontosabb szabálya, hogy a fénykévébe jutott csapat azonnal beszünteti a mozgást s minél kisebb célt mutatva, teljes mozdulatlanságban marad. Maga a fényszóró ugyanis még nem jelent veszélyt, de gondolnunk kell arra, hogy a megvilágítással egyidőben számos golyószóró, géppuska, sőt egyes ütegek is tűzcsapásra készen állanak s ezek figyelői látcsővel kísérik a fényszóró fénykévéjét. A fényszóróval megvilágított célokat igen nehéz felismerni, különösen akkor, ha a fénykéve gyors ütemben fut végig a terepen.

A hatásos védekezés másik módja a fényszóró holttereinek kihasználása a mozgásra (holttér alatt értjük ez esetben a terep ama részeit, melyek a fénykéve útjába eső terepidomok és tereptárgyak miatt sötétben maradnak).

Az ellenség légítámadásának elhárításánál működnek a légvédelmi fényszóró-századok. Ezek vagy fogatoltak, vagy gépvontatásúak. Egy századhoz 2—6 fényszóró tartozik. Tájékoztatásul megemlítjük, hogy egy fogatolt 4 fényszóróval rendelkező század állománya 5 tiszt, 255 fő legénység, 220 ló, 38 jármű. Egy ugyancsak 4 fényszórós gépvontatású század állománya lényegesen kisebb: 3 tiszt 135 fő legénység, 9 tehergépkocsi, 6 vontató gépkocsi és 4 motorkerékpár.

A légvédelmi fényszórók különböző méretben készülnek. A 110 cm-es 3800, a 120 cm-es 4000, a 150 cm-es 4800, a 200 cm-es 6000 m-re világít.

A légvédelmi fényszórók feladata az ellenséges repülő felkutatása, a felkutatott repülő megvilágítása. A kutató fényszórókat a megvilágítandó tárgytól kb. 10—12 km-re állítják fel gyűrű- vagy ívalakban. A fényszórók távbeszélő-összeköttetésben állanak a fülelő- és bemérő-készülékekkel felszerelt fülelő-örsökkel (távolságuk a fényszórótól

meghaladja a fényszóró fényvető távolságát). A fülélő-örs a készülékével felfedezett repülő adatait (szám, irány, magasság) jelenti a fényszóró-állásba. A jelentés alapján a fényszórók a megadott irányba a világítást megkezdik és ugyanakkor felriasztják a légvédelmi tüzeszközöket (géppuska, gépágyú, ágyú). A felkutatott repülő megvilágítását a légvédelmi tüzeszközökhöz közelebb felállított célvilágító fényszórók veszik át, s ezek most már fénykévéjükkel valósággal rátapadnak az ellenséges repülőre, mely így a repülési magasság szerint a géppuskák, gépágyúk, vagy ütegek tüzebe kerül.

A megvilágított repülő gyors fordulattal, hirtelen emelkedéssel avagy zuhanással igyekszik magát a fénykévéből kivonni: ennek megakadályozása a fényszóró kezelőitől igen nagy ügyességet és gyakorlottságot követel.

A világháború tapasztalatai azt mutatják, hogy a fényszóró a küzdő részek értékes segítőtársa, a mögöttes országrészben pedig a nagy értékek (ipar-telepek, hidak stb.) légítámadás elleni védelmére hivatott erők nélkülözhetetlen segédeszköze.

Bazsó István törzsőrmester.

A világháború kitörésekor a pozsonyi csendőrkerületől a brassói csendőrkerülethez vezényelték.

A románoknak 1916 augusztus 27-én bekövetkezett betörésétől, azoknak Erdély területéről történt kiűzéséig állandóan a harc téren volt. Szerette a küzdelmet, a harcos, nehéz, veszélyes életet.

Különösen a hírszerzésben tüntette ki magát. Felderítő tevékenysége pedig értékes adatok birtokába juttatta csapatainkat. Nehéz terepen, állandó életveszélyben teljesítette kötelességét.

1916 szeptember 16-án azt a parancsot kapta, hogy a Bărănykút feletti magaslatokon tűzharcban álló csapatainknak, melyeket az ellenség már két oldalról bekerített, a visszavonulási parancsot kézbesítse. És bár útközben két ellenséges géppuskát és kezelő legénységét, kik csapatainkat lőtték, megsemmisített, oly gyorsan közelítette meg a bekerítés veszélyében forgó csapatainkat, hogy azok minden veszteség nélkül, a kellő időben vonulhattak vissza.

1916 október 5-én éjjel másodmagával önként vállalkozott az ellenséges csapatok erejének megállapítására. Észrevétlenül haladt át a román vonalon s több órán át tartó fáradságos felderítés után pontos adatokkal vonult be.

Résztvett még az ojtózi, sósmezői és leánymezei ütközetekben és mindenütt elismerést szerzett tesületünknek.

Bazsó István törzsőrmestert bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel és az ezüst érdemkeresztrel, a vitézségi érem szalagján, tüntették ki.

Vitéz Kiss János V. törzsőrmester.

Rövid megszakításokkal a világháború végéig a harc téren volt. Szerette a veszedelmet s bátran nézett szembe a halállal. Bajtársai örömmel kísérték vakmerő vállalkozásain, mert alárendeltjeit szerette, s mint gyermekeire vigyázott.

1915 március 28-án a Krassószörény megyei Drenkova hajóállomáson, önként jelentkezett emberekkel, 6 csónakkal átkelt a Dunán s megtámadta a szerb őrséget. Azt teljesen megsemmisítette, az ellenség kiépített állásait szétlőta, az összes talált hadianyagot elpusztította és veszteség nélkül vonult be.

1915 augusztus havában Izlász hajóállomáson 2 csónakkal és 12 emberrel szintén átkelt a Dunán, a szerb őrséget szétverte, foglyot is ejtett és az épületeket felgyújtotta.

Szerbia megszállása után pedig a komitácik réme lett. Ahol felbukkantak, megjelent vitéz Kiss törzsőrmester és addig nem nyugodott, amíg ki nem irtotta őket.

1917 év első felében a szerb komitácik elfogták egyik hadtápvonatonkat. Vitéz Kiss törzsőrmester 6 napi szakadatlan harc után azt visszafoglalta s még ötven darab szarvasmarhát is zsákmányolt. Ezekben a harcokban több mint száz komitácsi veszteséget, életét Kiss törzsőrmester és emberei golyóitól.

Kiss János törzsőrmestert vitéz magatartásáért az I. osztályú ezüst és bronz vitézségi éremmel tüntették ki, a Kormányzó Úr Ö Főméltósága pedig 1925 június 21-én vitézzé avatta.

Olajos József tiszthelyettes.

Az 1916. évi román betöréskor a brassói csendőrkerület furnikai őrsén teljesített szolgálatot, mint őrsparancsnok. 23 főnyi legénységgel éberen vigyázta a magyar határt. A hadiállapot bekövetkeztékor az előnyomuló románokkal többször felvette a harcot.

1916 augusztus 29-én néhány emberével igen ügyesen, minden veszteség nélkül át tudott siklani a visszavonulási útját elzáró ellenséges gyűrűn, a csapathoz csatlakozott s bátran küzdve, részt vett a Concul-mare havason vívott igen heves harcban.

Megmutatta, hogy nemcsak mint csendőr, hanem mint katona is tud Hazájáért küzdeni. Félelmet nem ismerve, mindig odasielt, ahol közvetlen volt a veszély. Kíméletlenül osztotta a halált s minden ellenállást legázolt.

1916 szeptember 1–12-ig az 51. honvéd hadosztály kötelékében, Nagyszeben környékén, az ellenség által megszállott területen, igen eredményes felderítő szolgálatokat végzett. Leleményességgel párosult kitartással, erős akarattal, állandó életveszélyben szerzett adatai a hadvezetés szempontjából igen értékesek és hasznosak voltak.

1916 szeptember 22-től október 14-ig az 1. számú német alpesi vadász dandárt oly ügyesen kalauzolta

a román Kinen-havasokig, hogy ezáltal az ellenség hatbatámadását és visszavonulási útjának elvágását elősegítette.

Olajos József tiszthelyettest bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

CSENDŐR LEKSZIKON.

78. kérdés. A halászsatra jogosított bértől egyeseknek halászati jogot ad albérltetbe. Ezek az egy községben lakó albérlők a halászsajgy kiváltásánál azt az eljárást követik, hogy közülük csak egyet tüntetnek fel halászsatra jogosultnak, a többiek pedig mint ennek segédszemélyzete szerepelnek. Így az 5100 M. E. 1931. sz. rendelet 30. §-a értelmében a halászsatra jogosulttá kirótt 5 P illetéket csak egy egyén fizeti, a többiek pedig a jóval alacsonyabb 1 P illetéket fizetik. Nem törvénybe ütköző eljárás-e ez?

Válasz. A halászsajgyet a 9500 F. M. 1926. sz. rendelet 7. §-a szerint az elsőfokú közigazgatási hatóság állítja ki. A halászsatra jogosult kérelme alapján az elsőfokú hatóság állítja ki a halászsajgyet a halászsatra jogosult segédszemélyzet, munkásai vagy megbízottai részére is.

A halászsajgyet kiállító hatóság dolga tehát a halászsajgy jogi alapját elbírálni s ha helyesnek látja, a halászsajgy kiállítását megtagadni. Véleményünk szerint a csendőrnek ezzel nem kell törőnie. A rendelet szerint a megbízottnak is, nemcsak a munkásnak, segédszemélyzeti halászsajgy jár; ha tehát a jövedéki kihágás gyanújára keresünk alapot, tisztáznunk kellene azt a jogviszonyt, amelyben a halászsajgyet kérő vállalkozó és az ő jogán a segédszemélyzeti jéggyel halászók közt van. A csendőrnek nem hivatása ezt kutatni.

Mínthogy „a segédszemélyzet” is teljesen önállóan gyakorolhat a halászsajgy alapján halászati jogot, nézetünk szerint magától értetődő a lakosságnak ez a takarékosági mód-szere s jövedéki kihágás gyanúját nem látjuk fennforogni.

79. kérdés. Jogában áll-e a vendéglősnek a vendéglőt a szokásos záróra bekövetkezte előtt bezárni s a vendégeket távozásra felhívni?

Válasz. Nincs olyan jogszabály, amely a vendéglőst ettől az eljárástól eltiltaná. Az ipar gyakorlása jog, nem kötelelenség.

80. kérdés. Szabad-e kényeret szekéren úgy szállítani, hogy az utcai por belepje?

Válasz. Az 1876:t.c. 14. §-a értelmében élelmiszerek tartására szolgáló, egészségre ártalmas tartályok használata tilos. A kényernek nyílt szekéren, az utcai por hatásainak kitett fuvarozása ebbe a tilalomba ütközik s a törvény 7. §-ába ütköző kihágás, amelyet a közigazgatási hatóság bírál el.

81. kérdés. A Btk. 336. §-ának 3. pontja alá tartozik-e a lopás, amikor a gyanúsított jögerősen jut abba a helyiségbe, amelytől a mennezetig érő léckerítés választja el az ellopott tárgyat rejtő, egyébként lakatolt helyiséget; az ellopott tárgyhöz pedig úgy jut a gyanúsított, hogy két lécezt a kerítéstől kitör?

Válasz. A gyanúsított eljárása a Btk. 336. §-ának 3. pontja alá esik, mert a lopást bekerített helyen követte el, ahová betörés útján jutott.

82. kérdés. A gyanúsított bort fuvaroz s lófogatú kocsián éjjelkor keresztül hajt egy községen; kocsija kivilágítva nincs. Cselekménye közlekedésügyi kihágás-e?

Válasz. A 250.000. B. M. 1929. sz. rendelet 15. §-a szerint a közforgalom céljára szolgáló úton közlekedő minden járóművet szürkülettől napkelteig megfelelően ki kell világítani. E tilalom megszegése a rendelet 119. §-ába ütköző kihágás. A koci jobboldalán elől a 112. § által megkívánt fehér fényű lámpának kellett volna lennie.

83. kérdés. A járó a kihágást figyelmeztetés után is folytató gyanúsítottat elfogja, majd ellenállása leküzdése végett megbilincseli, mire a gyanúsított elájul, a járó az élesztési kísérletezés során meggyőződik arról, hogy a gyanúsított súlyos beteg. Erre az elfogást megszünteti. Helyesen járt-e el?

Válasz. A járó helyesen járt el a Szt. 320. pontjának 3. alpontja szerint, mert meggyőződött arról, hogy a saját kezdeményezéséből elfogott egyén további őrizetbentartására ok nincsen.

84. kérdés. Mit jelent a dologi jogban az elbirtoklás?

Válasz. Igen régen fennálló tényleges állapot megbolygatását a törvény lehetőleg kerüli, egyéb okon felül főleg azért, mert ha régi állapot hosszú idő múlva peressé válik, a perben igen nehéz lenne a bizonyítás s ez a körülmény a tévedésnek tárt kaput nyitna. Ezért ismerik a magánjogi törvények elsősorban az elévülést, amely a követelések érvényesítését hosszú idő elteltével az adós kifogására kizárja. Ez az elévülés kötelmi jogi intézmény, amelyhez hasonló a dologi jogban az elbirtoklás. Az elbirtoklás a tulajdon megszerzésének egyik módja.

Elbirtoklás útján megszerzi az ingatlan tulajdonát az, aki az ingatlan sajátjaként harminckett éven át szakadatlanul birtokában tartja. Kivétel az az eset, ha a birtokot a birtokos, vagy az, akitől örökölte, büntecselekmény vagy tilos önhatalom útján szerezte meg. Ha az, aki az elbirtoklást megkezdte, a harminckett évi idő alatt eladta, vagy másként átruházta ingatlanát, az addig eltelt idő hozzászámít a szerzés idejéhez. Ha tehát A. tíz évig birtokolt, eladja B.-nek, ez tízenöt évig birtokolt és ezután C-re ruházza át az ingatlant; C-nek még hét évig kell birtokolnia, hogy a harminckett évi elbirtoklási idő leteljen. Elbirtoklással telekkönyvi bejegyzés nélkül is lehet tulajdonot szerezni, de az elbirtoklás befejezésével a szerzőnek iparkodnia kell, hogy ha másként nem lehet, per útján a telekkönyvbe bejusson, mert különben kiteszi magát annak, hogy a telekkönyvi tulajdonos jelzálogkölesont vesz fel az ingatlanra és ha a hitelező az elbirtoklástól nem tud, az elbirtokolt ingatlant bizony terhelni fogja a kölesön.

Elbirtoklás a köztulajdon tárgyaira (közutak, közvizek) nem foglalhat helyet. Kizárja ezt a közüntézmények közjogi természetű rendeltetése. Ha azonban a közüntézmény mint magánjogi alany szerepel, elbirtoklás vele szemben is lehetséges, mert az elbirtokolt ingatlan nem közhasználatú. Ha a közhasználatú ingatlan tulajdonát törvényszerű alakban magánfélre ruházzák át, az ingatlan különleges jogi természete megszűnik s elbirtoklás szempontjából olyan elbírálás alá esik, mint általában a magánosok tulajdonában lévő ingatlan.

85. kérdés. A levélhordó kihordás végett magánlevelet vesz át, felbontja és benne levő 10 P-s bankjegyet eltulajdonítja, a levelet pedig megsemmisíti. Milyen büntecselekményt követett el a levélhordó? Feleletre vonható-e a levél feladója, hogy egyszerű levélben bankjegyet küldött a postán?

Válasz. A levélhordó közhivatalnoki jellegének felhasználásával lopást követett el, mert a m. kir. posta birtokában lévő levelet és pénzt jogtalanul eltulajdonítás céljával elvette. A cselekmény tehát, az eltulajdonított tárgy értékére tekintet nélkül, a Btk. 336. §. 9. pontja alá esik. Elkövette azonkívül a levélhordó a Btk. 200. §-ába ütköző vétséget is, mert mint postai alkalmazott, postára adott levelet jogtalanul felbontott és megsemmisített.

Pénznek és más értéktárgynak egyszerű levélbe helyezése és feladása postajövedéki kihágás. Ezért a feladó felelős, ám a csendőrnek ezzel törőnie nem kell, mert a postakincstár az esetről úgysis tudomást szerez s rája tartozik, hogy akár a feladó ellen eljárást indítani.

86. kérdés. Egy vidéki sportegyesület bekerítettlen pályáján belépődíj mellett mérkőzést rendez. A bekerítettlen természetűes következményeként a pálya környékét a mérkőzés idején olyan közönség is ellepi, amely belépőjegyet nem

vált. A rendezők ellenőrzik, hogy a pálya közvetlen közelségbe az ingyen-közönség ne jusson, e működésükben a közönséggel sűrűlőssük keletkeznek. A rendezők a rend fenn tartására kivezényelt járőr segítségét kérik. Mi a járőr helyes eljárása ily esetekben?

Válasz. A testneveléssel kapcsolatos sportgyakorlatok ügye újabb törvényeink szellemében közügy lévén, a járőrnek az ügyet a legteljesebb megértéssel kell kezelnie és a rendezőseget munkájában erélyesen kell támogatnia. Megértést kell mutatnia azonban a közönség felé is, mert az adott helyzetben az ingyenes közönség felvonulása szinte természetes jelenség s éppen nem kifogásolható. Aki látványosságot belépődíj mellett rendez, az ne tegye ezt szabad téren, mert ez a naívsággal határos. A járőr tehát csak a tolongásokat akadályozza meg s általában arra ügyeljen, hogy a belépődíjat nem fizető közönség ne jusson a sportegylet magántulajdonában levő helyre, mert ehhez joga nincsen. Ilyen esetben, ha a közönség részéről rosszindulatot nem tapasztal, a csendőr udvarias, de határozott szavakkal iparkodik a közönséget helyes magatartásra bírni, bizonyára több eredménnyel fog elérni, mintha tisztán karhatalmi súllyal lép fel. A csendőr nemcsak az erőszakkal, hanem a jog embere is, vigyázni kell, nehogy az egyik jog védelmében mások jogát nélkül megsejtse. Azután győzze meg a rendezőseget arról, hogy a belépődíj szedésével kapcsolatos jogának és érdekeinek védelmében csak bizonyos határig mehet el. Mert végre is, ha a sport általában megérdemli a hatósági támogatást, mint ilyen tehát a közönséggel rokon társadalmi mozgalom, megérdemli bizonyos megértést és rokonszenvet az ingyenes közönség érdeklődése is. Az ilyen érdeklődés éppen nincs ártalmára a sport ügyének.

87. kérdés. Milyen tilalom alá esik annak a fürdőzőnek a cselekménye, aki oly vízben, ahol gőzhajó-közlekedés van, a gőzhajó közelébe úszik s ezzel magára életveszélyt idéz elő, a hajót pedig ily módon közlekedésében zavarja?

Válasz. A 155.000. B. M. 1926. sz. rendelet 8. §-a értelmében minden törvényhatóságnak kötelessége szabályrendelettel a partmenti fürdőhelyek (uszodák, strandok stb.) engedélyezését közbiztonsági, közérköleségi és közegészségügyi szempontokból, valamint a vízi mentőszolgálat követelményeinek gondos mérlegelésével szabályozni, vagy ha ilyen szabályrendelet van, a szabályrendeletet megfelelően módosítani.

Ugyanennek a rendeletnek 9. §-a szerint az elsőfokú rendőrhatalmások minden év május hó 15-éig kötelesek az 1885. évi XXIII. t.-c. 25. §-a alapján a nagyobb folyó- vagy állóvizek mellett levő községek területén a helyi viszonyok, a közbiztonsági és közegészségügyi szempontok szem előtt tartásával a szabad fürdőhelyeket kijelölni, amennyiben a szabadban levő fürdés az illető helyen egyáltalában tiltva nincsen. E fürdőhelyeknek könnyen felismerhető jelzőtáblákkal való ellátásáról is gondoskodni kell. A rendőrhatalmások részéről szabad fürdésre kijelölt helyeken kívül fürdeni tilos.

A rendelet 9. §-ában foglalt rendőri rendelkezések és tilalmak megszegése a rendelet 14. §-ába ütköző kihágás, amelyet a közigazgatási bíróság (működési helyén a m. kir. államrendőrség) bírál el.

A kérdésben foglalt esetet tehát a most idézett jogszabály, valamint a nyilvános fürdőzésről alkotott helyhatósági szabályrendelet szerint kell megítélni.

88. kérdés. Az őr karhatalom kirendelésére kap felhívást a kir. járásbíróstól. A felhívás tárgya, hogy a bíróság kirendelte zárgondnok hivatalos eljárásában szükség esetén fegyveres védelemben részesüljön. A kivezényelt járőr a felhívásnak eleget tesz és a zárgondnok, valamint saját személyi biztonsága ellen irányuló veszélyes támadással kerül szembe. Fegyverét használja, aminek következtében a támadó meghal. Később kiderül, hogy a felhívás nem az illetékes bíróságtól származott, mert azt egy kezelőhivatalnok törvényes hatáskörén kívül adta ki, bár a kiadott felhívás a bíróság pecsétjével volt ellátva s külső alakja, valamint tartalma szerint az illetékes bíróságtól származott. Terheli-e felelősség a járőrt kivezénylő őrsparancsnokot, hogy a felhívás alapján a járőrt kivezényelte?

Válasz. Az őrsparancsnokot semmiféle felelősség nem terheli, mert a felhívás tartalma feladatahoz tartozó szolgálatra vonatkozott, külső alakja pedig kifogástalan volt. Nem is lett volna joga az őrsparancsnoknak egy alakilag és tartalmilag kifogástalan felhívás hitelessége iránt érdeklődni, mert ilyen érdeklődés a legtöbb esetben felesleges és bosszantó akadékoskodás lenne; a Szut. 525. §-a ilyen jogkört szabályozás alá sem vett.

Az ügy jogi megítélésén (a hamis felhívást kibocsátó közhivatalnok büntetőjogi felelősségétől eltekintve) különben mitsem változtat, hogy a felhívás hamissága utóbb kiderült. Nem vitás ugyanis, hogy a zárgondnok hivatalos eljárásban volt s a járőrnek eljárása is teljesen törvényszerű volt, amikor a zárgondnok hivatalos eljárását a fennforgó körülmények közt fegyveres védelemben részesítette.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Lopások kiderítése.

Irta: ELEKES JÁNOS törzsrőrmester (Nyírad).

I.

Pipás* Ferenc bocskai lakos, cipésmester 1934 szeptember 8-án a gelsei őrsön feljelentést tett, hogy aznap virradóra bezárt lakószobája ablakát ismeretlen tettesek benyomták, az ablakon át a szobába hatoltak és a szoba záratlan asztalliókjában volt 1 darab 20 és 2 darab 10 pengős bankjegyét, valamint 20 pengőnyi aprópénzt, összesen 60 pengőt elloptak. Előadta, hogy a lopást szeptember 7-én 9 órától másnap 4 óráig terjedő időben követhették el, amíg ő a bocskai szőlőhegyen borozott. Busa Vendel tiszthelyettes, őrsparancsnok az ügy nyomozására engem és Dömötör Lajos csendőrt vezényelt ki.

A járőr a helyszínre 1934 szeptember 8-án 9 órakor megérkezett. A sértett háza Boeska község közepén, közvetlen az út mentén bekerítetlenül feküdt. Az ajtón semmiféle erőszak nyoma nem volt látható. A lakóházon két ablak volt. Az egyik teljesen sértetlen, a másik kétszárnyas ablak kerete el volt törve és a helyéből ki volt véve. Az ablakon voltak ujjnyomok, de ezek a megállapítás szerint a sértettől származtak. A helyszíntől 5 méter távolságra embertől származó ürüléket és egy csomag fehér és piros rongyot talált a járőr. Egyéb nyom vagy tárgy, ami a tettes kilétére utalt volna, nem volt található.

A helyszíni szemle megtartása után a községi bíró lakására mentünk. Útközben gondolkodtam az esetről. Az a véleményem alakult ki, hogy a tetteseket a községben kell keresni, azok között, akik a helyszínnel ismerősök és azzal is tisztában voltak, hogy a sértett a hegyen van. Az ürülék és a füstös rongydarabok viszont cigányok tettességére utaltak, ezért elsősorban azt igyekeztünk megállapítani, hogy látott-e valaki a kérdéses idő táján cigányokat a községben. Egy ember kivételével nem akadt olyan tanu, aki előző nap a községben vagy annak határában cigányokat vagy idegeneket látott volna megfordulni. Az illető, Tatár József, 16

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

éves fiú előadta, hogy a lopást megelőző estén látott egy cigány kinézésű nőt és férfit a sértett háza mellett lévő úton elmenni. Tatár József előadása gyanús volt, mert lehetetlennek látszott, hogy — ha a cigányok tényleg megfordultak volna a községben — rajta kívül más ne látta volna őket. Az a gyanúnk támadt, hogy Tatár tud a lopásról, vagy pedig ő a tettes s ezért akarja a gyanút a cigányokra terelni. Alibije tekintetében atyjára hivatkozott, hogy a lopás elkövetése éjjelen atyjával együtt aludtak az istállóban.

Az apát kikérdeztem, aki tényleg bizonyította, hogy fiával 1934 szeptember 7-én 18 órakor megvesoráztak és már 19 órakor az istállóban együtt le is feküdtek. A fia hazulról sehova el nem távozott. Tatár János, a gyanúsított atyja, Bocskai községben jómódú, köztisztviselőként álló gazda volt, aki fia ártatlansága mellett kardoskodott.

Tatár Józsefet mint gyanúsítottat kikérdeztem, aki tagadta, hogy a lopásban része volna, vagy arról bármit is tudna. Tagadása feltűnő volt, mert ugyancsak 1934-ben már követett el két kisebb lopást. Mindkét esetben én nyomoztam és mikor a lelkére beszéltem, beismerte cselekményét. Most pedig, mint a cigány, átkozta magát, ha ő volna a tettes. Kikérdezése során előadta, hogy azt a rongy-csomót, amely a helyszínen maradt, a lopás elkövetése előtt való napon az előbb említett cigánynő kezén látta. Az asszony keze sebes lehetett s ezzel a ronggyal volt bekötve. Ezt az állítását a rongy felmutatásával nyomban megcáfoltuk. A rongy ugyanis már hónapok óta össze volt csavarva, mert a közepe csupa penész volt.

A gyanúsítottat megállapításunk látszólag meglepettette, de azért még mindig tagadott. Bizonyítékok előkerítése végett megtartottuk a házkutatást. Amikor a szalmakazalhoz értünk, a gyanúsított elfehéredett és félénken pislogott a szalmakazal tetejének egyik végébe. Azon a helyen egy pénztárcában 40 pengőt meg is találtunk. A pénz láttára Tatár a lopás elkövetését beismerte azzal, hogy a sértetthez bejáratos volt; tudta, hogy pénze van és pénzét, ha hazulról eltávozik, nem szokta magával vinni. Azt is tudta, hogy 1934 szeptember 7-én este a sértett a hegyre ment és a sértett maga mondta neki, hogy csak reggel jön a hegyről haza. Atyjával tényleg együtt vacsorázott és vele

le is feküdt, de amikor atyja elaludt, ő felkelt és a 150 méter távolságban lakó sértett ablakát kézzel és az ott levő ronggyal benyomta, az ablakon bebújt és az asztal fiókjában volt 60 pengőt ellopta. A lopás után a pénzt a szalmakazalba rejtette és lefeküdt atyja mellé. Tagadta, hogy apja a lopásról bármit is tudna.

Amikor a gyanúsított atyja tudomást szerzett arról, hogy fia a tettes, a járőrnek kellett a gyanúsítottat az atyjától megvédeni, hogy agyon ne verje. A pénztárcáról is kiderült, hogy azt bűcsű alkalmával abban a tudatban lopta, hogy pénz van benne. A helyszínen talált rongydarabokra azt adta elő, hogy azokat a községi legelőről vitte és a természeti szükségét ő végezte ott, mert úgy hallotta, hogy ez a cigányok szokása és így abban reménykedett, hogy a gyanú rájuk terelődik. Arra vonatkozóan, hogy miért nem volt olyan őszinte, mint az előző lopásoknál, azt adta elő, hogy az előző büntetésének kitöltése alkalmával a fogházban hallotta, hogy ha megegyeszer büntetik, akkor már súlyosabban büntetik. Ugyancsak a fogházban hallotta, hogy ha a csendőr bizonyítékot nem tud ellene szerezni, a beismerést le lehet tagadni.

Az ablaküvegen a gyanúsított nyomot nem hagyott. Erre vonatkozóan a gyanúsított azt adta elő, hogy a fogházban megtanulta, hogy ha az ujjával az üveget érinti, ujjnyomatot vesznek fel róla és tettességét bebizonyítják. Ezért ő sem fogta meg az üveget, hanem ronggyal nyomta be.

*

Bűncselekmények helyszínére lépve, mindig számolni kell hamis nyomokkal, beállított helyzetekkel, amelyekkel a tettes a nyomozást félre akarja vezetni. Ha a nyomozó csendőr erre mindenkor gondol és az egyes adatokat szigorúan bírálja, mielőtt belőlük következtetne, akkor nem fog az ilyen ravaszkodásnak beugrani.

Mindig gyanútkeltő, ha valaki a nyomozást állításaival bizonyos irányba óhajtja terelni, de állításaival egyedül áll. Ennél az esetről is csupán az az egyetlen személy látott cigányokat, aki később a tettesnek bizonyult.

Az alvó alibitanu nem ér semmit, ezt ez az eset is bizonyítja. Az olyan tanuvallomásra, hogy „együtt feküdtünk le, együtt ébredtünk, az illető egész éjjel nem volt távol”, nem lehet építeni.

II.

Kerekes Sándor nagykanizsai lakos, nyugalma-zott körjegyző 1930 november 10-én a gelsei őrsőn feljelentést tett, hogy 1930 november ismeretlen napján a Gelse községhez tartozó Pokoli szőlőhegyen levő borospincéjét ismeretlen tettesek feltörték és onnan 1 darab 12-es Lancaster vadászfegyvert:

TARTSA EMLÉKEZETÉBEN, hogy csendőrségi, rendőrségi cikkek, továbbá könyv, papír, írószer, hangszer, bazarárak, díszmű-árak, illatszer, éri- és női divatelemek legolcsóbban szerezhetők be

„MINERVA ÁRUHAZBAN” Makó, Fő-tér

A m. kir. csendőrség kedvelt bevásárlási helye.

A m. kir. csendőrség
kedvelt bevásárlási helye

VÉRIES ÉS TÁRSA BARTA

CSENDŐRSÉGISZAKÜZLET
BUDAPEST. VII., KIRÁLY-UTCA 93. SZ.

TELEFON: 1-436-51.

Kedvező fizetési feltételek! Minőségben elsőrangú. Mintacsomagot bérmentve vételkötelezettség nélkül küldünk.

Új és újjáépített

IRÓGÉPEK

vásárlásánál forduljon a csendőr bizalommal

EURÓPA írógépvállalkozóhoz

Buda pest, Honvéd-u. 1. Szabadság-tér sarok

KELLÉKEK! • KARBANTARTÁS! • JAVÍTÁS!

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fiz. feltételek

300 P, 200 darab Flaubert-töltényt: 10 P, 13 darab Lancaster-töltényt: 3.90 P és 1 darab puskatusvédő tokot: 1 P, összesen 314 P 90 fillér értékben elloptak. A nyomozó járőr a helyszínen azonnal megjelent és a következőket állapította meg.

A borospincében 1 szoba, 1 préház és 1 pince helyiség van. A pince keleti és nyugati tűzfalrészének felső része deszkából van építve. A pince ajtaja a déli falban van. A keleti oldalán levő deszkafal fel volt szakítva. A nyíláson a tettesek bementek a borospincén és a préházon át a szoba padlására, ahol 2 padlásdeszkát felszakítottak és onnan a szobába ereszkedtek le, ahonnan a sértett által megnevezett tárgyakat ellopták. A lopás elkövetése után ugyanazon az úton távoztak. A pince végénél egy jól kivehető, férfitol származó bakancsnyomot fedezett fel a járőr. A nyom sarokrészében egy nagyfajta csigaszeg nyoma volt látható. A nyomot a járőr azonnal biztosította. A pince falain horzsolódási nyomok voltak, de ezeken és a bakancs nyomán kívül a helyszín nem nyújtott más adatot.

Abból a tényből, hogy a tettesek csak a puskát és töltényeket lopták el, a járőr orvvadászok tetteségét tételezte fel. A falon talált horzsolódási nyomokból pedig két tettesre következtetett.

A járőr a helyszíni szemle befejezése után Gelse községben az orvvadászat gyanúja alatt álló összes egyéneket kikérdezte, de ezek a cselekmény elkövetését tagadták. Kikérdezésük alkalmával a járőr mindegyikük bakancsát, illetőleg csizmáját megvizsgálta. Sós János gelsei lakos, hirhedt orvvadász bakancsa sarkában a helyszínen találthoz hasonló, nagyfajta csigaszeget talált, de ezt a gyanús körülményt Sóssal egyelőre nem közölte, hanem vele együtt azonnal a helyszínre ment, ahol a gyanúsított bakancsát a helyszínen visszahagyott nyommal összehasonlította. Az összehasonlítási művelet a gyanúsítottira igen kellemetlenül hatott. A járőr ezt kihasználva, rámutatott a nyom és a bakancs azonosására és felszólította, hogy a lopott fegyvert és töltényeket adja elő, különben házkutatást tart nála. Sós ekkor beismerte, hogy ifjú Hajós János gelsei lakos, aki a sértettnél dolgozott, tudta, hogy a sértett a puskáját és a töltényeit a pincében szokta tartani, amikor Nagykanizsán tartózkodik. Hajós 1936 november 8-án újból a sértettnél dolgozott és

tudta, hogy a sértett aznap Nagykanizsára ment. Ezt közölte övele s aznap 21 óra tájban a lopást közösen követték el azzal, hogy a puskával ő is vadászhat. Ekkor a járőrnek a lopott puskát, saját engedély nélküli vadászfegyverét, nagyobb mennyiségű lőszert, 5 nyulbőrt és 1 rókabőrt önként átadott. A fenti tárgyakat a szomszédságában lakó Boros Jenő szénáspajtájából vette elő. Ugyanekkor beismerte azt is, hogy már évekkel ezelőtt és azóta is, amikor alkalma nyílt, Durics Frigyes kilimáni lakos vadászterületén mint orvvadász vadászott. Sós előadta még, hogy tudomása szerint Hajós Jánosnak vadászfegyvere nincs.

A járőr most már Hajós János gelsei lakost kérdezte ki a lopás elkövetésére vonatkozóan. Hajós tagadta, hogy neki abban része lett volna.

A járőr ezután az illetékes főszolgabíró általános felhívása folytán, mivel feltehető volt, hogy Hajós orvvadász és fegyvere is van, házkutatást tartott a lakásán, mely alkalommal a konyhapadlásban, egy kivájt gerenda alatt 2 vadászfegyvert, a szőlőben elásva pedig nagyobb mennyiségű sörétet, puskaport, 30 darab 12-es élestöltényt, 1 őzágancsot és 2 nyulbőrt talált. A bűnjelek láttára Hajós a lopás mikénti elkövetését beismerte és az egész esetet Sóssal egybehangzóan adta elő. Beismerte azt is, hogy mint hegyőr, már két év óta folytatott orvvadászatot a hegyen és Pluhár Vendel nagykanizsai lakos gelsei vadászterületén.

A gyanúsítottakat az örs az illetékes kir. ügyészségnek lopás miatt feljelentette. A bíróság 5—5 havi fogházra, orvvadászat miatt pedig az illetékes főszolgabíró 1—1 havi fogházra ítélte őket.

A nyomozást Talasz Ferenc, Elekes János törzsermesterek, Gerencsér Lajos őrmester és Molnár István II. esendőr teljesítették.

A leírt nyomozás a lábnyomok fontosságára mutat rá, továbbá több elrejtési mód és lehetőség felsorolásával gazdagítja azokat a tapasztalatainkat, amelyeket házkutatásoknál eredményesen felhasználhatunk.

Gyakran maga a lopott tárgy mineműsége szolgál útmutatásul arra, hogy a tettest kik között kell keresni. Ebben az esetben az orvvadászokra vonatkozó feltevés hozta meg rövid idő alatt a sikert.

Műfogakat,

rágásra és esztétikailag is tökéletesek, a m. kir. esendőség tagjainak foganként 4.— P.-ért készütnk elsőrendű anyagokból 5 évi jótállással.

Műfogászat

VII., Hernád-utca 14., földszint
Keleti pályaudvar közelében.

Írógép

új és újjáalakított, ≡ javítás
karbantartás ≡ alkatrészek
íróai felszerelések, töltőtollak

Elsőrangú minőség. :-: Olcsó árak.
Kedvező fizetési feltételek.

Wirth és Rengey Szeged, Széchenyi tér 5
A törvényszéki palota mellett.

Bádóg névtábláskák, az 141.013/Vl. e. 1936. számú belügyminiszteri rendelet figyelembe vételével kaphatók

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., AKADÉMIA-UTCA 20. SZÁM.

SCHWARTZKOPF FERENC

ny. aligazgató-állatorvos.

Schwartzkopf Ferenc ny. aligazgató-állatorvos, a csendőrség első állatorvosa 1936 szeptember 10-én Budapesten elhunyt.

1864-ben született Szentkeresztben, Baranya vármegyében. 1885 októberében vonult be katonai szolgálatra a 8. honvéd huszárezredhez. 1894-ben végezte

az állatorvosi tanfolyamot a budapesti állatorvosi akadémián. 1897 május 1-én állatorvossá nevezték ki. 1897 november 1-én beosztották a III. sz. csendőrkörületi parancsnoksághoz. 1901 május 1-én állatorvossá nevezték ki és 1908 augusztus 12-én kiváló szolgálataért az arany érdemkeresztrel tüntették ki. 1911 november 1-én főállatorvossá nevezték ki és 1913 január 1-ével végleg áthelyezték a III. kerület törzséhez.

1914 április 1-én nyugállományba vonult, de 1920 március 17-étől 1926 január hó 1-ig újból ténylegesen szolgált, miközben, 1924 április 24-én, az aligazgató-állatorvosi címet és jelleget kapta.

Néhaj bajtársunk földi maradványait szeptember 13-án a rákoskeresztúri temetőben helyezték örök nyugalomra. A temetésen a csendőrséget tisztí küldöttség képviselte és kivonult a budapesti lovas alosztály legénysége is.

Özvegye, rokonai, jóbarátai gyászolják. A gyászban mi, bajtársai is osztozunk és testületünk első állatorvosának az emlékét kegyelettel őrizzük meg.

Az ágfalvi ütközet emlékünnepe. Az ágfalvi ütközet tizenötödik évfordulója alkalmából a soproni temetőben nyugvó két hősi halott felkelő, *Széchenyi Elemér* és *Mahatsch Gyula* főiskolások sírjánál a város közönsége bensőséges ünnepséggel róttá le a kegyelet adóját. A város koszorúját *dr. Schindler András* helyettes polgármester helyezte el. *Gerecs Szaléz* bencés tanár a hazafias egyesületek nevében koszorúzta meg a sírokat. A volt felkelők megkoszorúzták *Mosch Arnold* osztrák csendőr sírját is, aki szintén az ágfalvi ütközetben esett el.

Sporteredmény. *Kricsfalussy-Hrabár Sándor* százados a szeptember 5–8 között Siófokon megtartott országos lovasmérkőzésen a díjlovaglás közép-kategóriájában „*Helvécia*” nevű szolgálati lovával 2. helyezést ért el.

Tiszti teniszversenyek eredménye. Az Országos Tiszti Kaszinó teniszversenyeit a budapesti Margitszigeti pályákon szeptember 6–16. között rendezték. Ezeknek a versenyeknek a lefolyása a kiemelkedő csendőr-eredmények révén hennünket is közelről érdekel:

Női párosban: 1. *vitéz Soós Gusztávné* és *Szűtsy Vidorka*.
Vegyes párosban: 1. *Szűtsy Vidorka* és *vitéz Baky László* százados.

Férfi párosban: 2. *vitéz Soós Gusztáv* őrnagy és *vitéz Baky László* százados.

Női egyesben: 2. *vitéz Soós Gusztávné*.

Férfi egyesben: 2. *vitéz Baky László* százados.

Dícséret. A budapesti I. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: *Harmati Ádám* thts-t egy rablási eset kiderítése körül tanúsított leleményes, körültekintő és fáradtságot nem ismerő magatartásáért; *Szilágyi Sándor* thts-t egy rablási eset kiderítése körül tanúsított fáradtságot nem ismerő magatartásáért és a helyszíni szemle körültekintő megejtésében való hathatós tevékenységéért; *Magyar István* thts-t hosszú csendőrségi szolgálata alatt általában, de különösen őrsparancsnoki minőségben teljesített igen értékes és hasznos szolgálataért, alárendeltjeinek fegyelmezése, oktatása és ellenőrzése terén kifejtett buzgalmaért, valamint példás magaviseletéért; *Fekete Lajos* thms. v-t hosszú csendőrségi szolgálata ideje alatt általában, de különösen őrsparancsnok helyettesi minőségben teljesített igen értékes és hasznos szolgálataért; *Tóth Mihály*, *Hegedűs Tóbiás*, *Barabás Ferenc*, *Bujdosó B. József* thms. v-t általában, de különösen őrsparancsnok

RÁDIÓ = CSICLÁR = FOTO

szaküzlet, Villanyszerelési vállalat, Szabott árák. Kedvező fiz. feltételek. Vásároljunk **Rudolf Gusztáv szaküzletében** Eger, Széchenyi utca és Érsek utca sarok.

Óra, ékszer vásárlásnál javításnál

forduljon bizalommal

Tóth József

Képes árjegyzék ingyen!
Kedvező fizetési feltételek

órás és ékszerészhez
Szeged, Kárász u. 13

ranesnokhelyettesi minőségben teljesített igen értékes és hasznos szolgálatait; **Tóth István II.** törm-t hosszas csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes és hasznos tevékenységéért; **Horváth Sándor** őrm-t a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes és hasznos tevékenységéért; **Bercsényi Árpád** és **Kárpáti Sándor** szv. thts-t csendőrségi szolgálata alatt általában, de különösen gazdasági hivatali segéd munkái minőségben szaktudással párosult szorgalommal teljesített igen értékes és hasznos tevékenységéért; **Lehoczky János** fegyverszaki thts-t szolgálata alatt általában, különösen fegyvermesteri minőségben nagy szaktudással és szorgalommal teljesített értékes tevékenységéért; **Révész János** törm-t szolgálata alatt általában, de különösen irodai segéd munkái minőségben teljesített értékes szolgálatait; **Dézi Béla** cső-t, mert 1933-ban Gödöllőn, 1935 és 1936-ban Kenderesen az örkülönítményen a Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztosítása érdekében szolgálatát teljes odaadással, rátermettséggel és eredményesen látta el; **Bodó Imre**, **Pongó Sándor** és **Köteles Ferenc** törm. v-t általában, különösen őrsparancsnokhelyettesi minőségben teljesített értékes és hasznos szolgálatait; **Cselényi József**, **Deák Mihály** és **Tabajdi Imre** törm-t a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységéért és jó magaviseletéért; **Majoros Márton** szv. thts-t általában, különösen gazdasági hivatali segéd munkái minőségben teljesített értékes szolgálatait; **Halos Dénes** törm-t egy közfelfűnést keltő kriptabetörés tettesének három hónapon át tartó eredményes nyomozásáért, azok kézrekerítéséért és ennek során a tettesekre még más büncselekmények rábizonyításáért; **Herczeg Ferenc** thts-t egy lopási eset leleményes és körültekintő nyomozásáért, ennek során egy bűnszövetkezet leleplezéséért és a tetteseknek az igazságszolgáltatás kezére juttatásáért; **Papp Károly** és **Bárfai Lajos** törm-t a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes és hasznos tevékenységéért; **Göggös Bálint**, **Hollós János**, **Miklós Márton**, **Kovács Sándor I.**, **Németh Pál** thts-t és **Hollós István** törm. v-t általában, különösen őrsparancsnoki minőségben teljesített értékes szolgálatait, valamint alárendeltjeinek fegyvermezeje, oktatása és ellenőrzése terén kifejtett buzgalmaért; **Darányi János** törm.v-t, **Soós István**, **Oláh Gyula**, **K. Szabó Béla** és **Szalóki Lajos** törm-t általában, de különösen őrsparancsnokhelyettesi minőségben teljesített igen értékes szolgálatait; **Vincze Antal**, **Kertész Mi-**

hály II., **Tar Albert**, **Bíró István**, **Ádám Jenő** törm-t és **Havas György** őrm-t a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen eredményes és hasznos tevékenységéért; **Csöke László** thts-t általában, de különösen segédoktatói minőségben teljesített eredményes tevékenységéért; **Forgács József** és **Kiss Imre** törm-t, mert több éven át Gödöllőn és Kenderesen az örkülönítményen, évközben pedig a budapesti közlekedési őrsön a Kormányzó Úr Ö Főméltósága utazásai alkalmával az útvo-nalbiztosítást kiváló rátermettséggel és pontossággal végezte. **Nyilvánosan megdicsérte: Abonyi István** őrm. eü. altisztet szolgálata alatt általában, de különösen egészségügyi altiszt minőségben kifejtett támogatott segédkezdéséért és példás magaviseletéért; **Váradi József** thts-t általában, különösen őrsparancsnoki minőségben teljesített értékes szolgálatait; **Szabó Lajos V.**, **Földesi Pál** törm-t, **Szabó József IX.** őrm-t, **Gohér János** és **Bordács Ernő** cső-t csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett eredményes szolgálatait; **Antal Károly** törm. v-t különösen őrsparancsnokhelyettesi minőségben teljesített értékes szolgálatait; **Boros László**, **Mátza József**, **Kökényesi József** őrm-t, **Bak József**, **Köves István** cső-t, **Bérczes Antal**, **Rácz János** törm-t, **Sz. Tóth Antal**, **Szakács József**, **Kádás Mihály** és **Horváth István** őrm-t a közbiztonsági szolgálatban kifejtett eredményes tevékenységéért és példás magaviseletéért; **vitéz Tajthy Gáspár** törm-t, **Németh Sándor** és **Lakatos Péter** cső-t egy lopási eset körültekintő nyomozása terén a nyomozást vezető őrsparancsnok fáradságot nem ismerő eredményes támogatásáért; **Dallos József** cső-t, mert két éven át a kenderesi örkülönítményen a Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztosítása érdekében szolgálatát odaadással, rátermettséggel és igen eredményesen teljesítette; **Csipes István**, **Szabó Pál**, **Gerencsér Imre**, **Gál Gyula** cső-t, **Horaszi László** őrm-t, **Török János II.**, **Erdei József**, **Balogh János**, **Mogyorós János I.**, **Németh József** cső-t, **Kiss Menyhért**, **László Péter** törm-t, **Túri Sándor I.**, **Palotai János** őrm-t, **Szabolcsi István**, **Csaba István**, **Vidra József**, **Kormos András** törm-t, **Sándor János I.**, **Tóth Sándor II.**, **Győri Péter**, **Darvas János** őrm-t és **Nagy István** cső-t szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes és hasznos teljesítményeiért; **Rácz Ferenc I.** őrm-t általában, de különösen oktatóságai minőségben tanúsított szorgalmaért, a legénység sportképzése terén kifejtett nagy buzgalmaért, valamint példás magaviseletéért. — *A székes-*

TELEPES ÉS HÁLÓZATI RÁDIÓK GRAMOFONGÉPEK ÉS LEMEZEK

CSILLÁROK Részletre is legolcsóbban. Csereakció.

Reich Miklós cégnél

Budapest, VI., Vilmos császár-út 45. szám. Nagymező-utca sarok.

Kérje a legújabb árjegyzékét!

A m. kir. csendőrség és rendőrség tagjainak árengedmény.

Kerékpárok • Busák Imre
Varrógépek
Írógépek • EGER, Kaszinó utca

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

SÁGI GYULA és FIAI

divatnagyrúháza

Székesfehérvár

Alapítva 1853-ban

Hatalmas raktárak tehernemű, szövet, vászon, szőnyeg, női kelengye, stb ajánlja a m. kir. csendőrség tagjainak

Kedvező fizetési feltételek

A magyar kir. csendőrtiszt és altiszt kar kipróbált megbízható bevásárlási helye a

TRIBON RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezési teatitárúk a legnagyobb választékban kaphatók

Mérsékelt árak. — Megbízható minőség.
Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb fizetési feltételek.

TELEFON: 1-312-97, 1-392-85.

fehértvári II. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Vass Sándor thts-t, mert mint nagyvázsonyi őrsparancsnok, az 1933., 1934., 1935. és 1936. években Nagyvázsonyban és környékén előfordult 19 rendbeli méhmagzatelhajtás tetteseinek megfigyelése, kipuhatólása, a nyomozás vezetése és irányítása által 22 tettest juttatott az igazságszolgáltatás kezére; Kéle János cső-t, mert az utóbbi négy évben Nagyvázsonyban és környékén előfordult 19 rendbeli méhmagzatelhajtás kiderítését lehetővé tette azáltal, hogy szolgálaton kívüli leleményes megfigyelése, gyors és ügyes fellépése által kipattantotta az éveken át leplezve fűzött bűncselekményeket és a 22 tettesnek az igazságszolgáltatás kezére való juttatását a nyomozás folyamán sikeresen elősegítette. Nyilvánosan megdicsérte: Velencei Márton alldgy-ot és Csóka István II. thts-t, mert a balatonalmádi üdülőhely közelében történt s közfelűntést keltő rablógylkosság ügyében az előbbi, mint szakasparancsnok, a nyomozást nagy körültekintéssel és leleménnyel irányította, az utóbbi, mint őrsparancsnok, a nyomozást oly sikeresen folytatta le, hogy a tettes 48 órán belül az igazságszolgáltatás kezére jutott, az üdülőközönség nyugalma pedig helyreállott; — Fábán József tórm-t és Gáspár Imre cső-t azért, mert 1935. és 1936. évben különleges beosztásban teljes odaadással, lelkiismeretességgel és eredményesen teljesítette szolgálatát; Zalányi János thts-t, mert mint őrsparancsnok, különleges beosztásában lelkiismeretes szolgálatvezetés és szolgálatteljesítés által eredményesen tevékenykedett.

Segélyezések. A m. kir. csendőrség felügyelője a csendőrség tanulmányi segélyalapjának kamatjövödelméből a budapesti I. kerület állományában Török Dávid thts-t 100, Ötvös Gábor thts-t és Mező Pál szv. thts-t 40—40 P pénzsegélyben részesítette.

Csendőrségi Közlöny 18. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Kinevezetett: Körmendy Árpád g. szds. a szombathelyi osztály gazdasági hivatalának főnökévé. Beosztott: Dienes Andor g. fhdy. előadótisztí minőségben a szombathelyi III. kerület törzsgazdasági hivatalához. — Állandó nyugállományba helyezettek: Végh Sándor debreceni VI. kerületbeli thts., Bodó Antal budapesti I. kerületbeli thts., Kertész Dénes miskolci VII. kerületbeli thts., Kovács Domokos budapesti I. kerületbeli alldgy., Korsós János budapesti I. kerületbeli szv. thts., Kellei György szombathelyi III. kerületbeli alldgy., vitéz Lajosbányai József pécsi IV. kerületbeli thts., Németh Károly I. székesfehérvári II. kerületbeli thts., Varga István V. pécsi IV. kerületbeli thts., Fosztó Gyula budapesti I. kerületbeli szv. alldgy. — Névváltoztatások: Hajdara István Sándor prbes. család névét „Hajmási”-ra és Jeskó István prbes. „János”-ra változtatta belügyminiszteri engedéllyel. — Szabályrendeletek. Polgári ruhás nyomozó csendőrök részére kötözösj rendszeresítése és műszaki leírása. — Szut. és Csüsz. helyesbítése. — A m. kir. igazságügyminiszter 1913. évi 56.000 I. M. számú rendelete kivonatban, a fiatalkorúak bíróságáról szóló 1913. évi VII. törvények életbeléptetéséről és végrehajtásáról.

Betörés a csendőrlaktanyába. Szeptember 20-ára virradó éjjel a nyíregyházi gyalog tanalosztály laktanyájához tartozó használatban, rozoga melléképületbe — amely, szükségből, börtöndés kamarául szolgált — ismeretlen ember behatolt és kilenc pár eszimat elloptott. A nyomozás folyik.

A csendőrség 1935. évi II. negyedévi közbiztonsági tevékenységi statisztikája. 1936. évi április, május és június hónapokban a csendőrség — működési területén — összesen 29.195 (29.965) büntetett és vétség, valamint 45.238 (41.123) kihágás esetében folytatott nyomozást. A lefolytatott nyomozások a büntetteknel és vétségeknél 28.635, a kihágásoknál 45.014 esetben vezettek eredményre. 560 büntetett és vétség, továbbá 224 kihágás esetében a nyomozás még folyamatban van. A nyomozásokkal kapcsolatosan a csendőrség összesen 3436 (3285) egyént fogott el és vett őrizetbe s 82.329 (83.488) egyént jelentett fel különböző törvénysértés miatt. Az elkövetett büntettek és vétségek közül 8856 (8260) lopás, 5748 (5214) rágalmazás

és becsületsértés, 3741 (3609) testisértés, 1761 (1756) család, 1378 (1386) orgazdaság és bűnpártolás, 1416 (1145) sikkasztás, zártörés és hűtlen kezelés, 851 (775) vagyonrongálás, 1113 (1369) gyújtogatás és tüzeset, 552 (472) magánlakasértés, 517 (360) ember élete elleni bűncselekmény, 346 (255) rablás és zsarolás, 288 (283) okirathamisítás, 101 (118) pénzhamisítás. A még fennmaradó számok az egyéb büntettek és vétségek között oszlanak meg. A zárójelben levő számok az előző év második negyedének statisztikáját mutatják.

Fényképpályázatunk eredményét a legközelebbi számunkban hirdetjük ki.

Hősök emlékkiskoláját avattak Mátészalkán. Felemelő és példaadó ünnepség volt szeptember 13-án Mátészalkán. A világháború vitéz 5-ös bakáinak kezdeményezésére méltó emléket állítottak világháborús bajtársaiknak. Az országban az első **Hősök emlékkiskolája** készült el és került felavatásra 5-ös ezrednap keretében. A szép ünnepségre eljött a csonka megye számos polgára és a szatmári bakák még élő bajtársai igen nagy számmal. Az ünnepség a Nemzeti Hísekegy eléneklésével kezdődött, melyet a Református Dalárda adott elő, majd **Molnár Károly** prologusa után **Piacsek Rezső** dr. tanfelügyelő, az emlékbizottság elnöke mondotta el a magasszarnyalású avatóbeszédét. **Kósa Kálmán** dr. miniszteri osztályfőnök a kultuszminiszter képviselőtében megadta az engedélyt a leleplezésre és szavai után **Molnár Károly** helybeli prépostplébános áldotta meg a dícséretes alkotást, melyben a kultúra terjesztésével szolgálják legméltóbban az elesettek szent emlékezetét. Utána **Kinéses Endre** dr. református, **Turzan József** görögkatolikus és **Grünbaum Frigyes** izraelita lelkész, ki-ki a saját vallási szertartása szerint, áldotta meg az iskolát. A papi áldásokat újból a Református Dalárda éneke követte, majd **Olchváry-Milvius Átila** csendőrnagy ismertette az 5-ös gyalogezred dícsősége multját és vitéz katonáinak hősi tetteit. A koszorúk tömege került ezután az iskola falában elhelyezett emléktábla tövébe és **Tatai Andor** főjegyző meghatott szavakkal vette át az iskolát a község nevében.

Ki a legjobb barátja? c. közleményünket, melyet legutóbb kezdtünk, legközelebbi számunkban folytatjuk.

A Magyar Reviziós Liga felhívása. A „Csendőrségi Lapok” augusztus hó 15-i számában megjelent már a **Borbély Andor** és dr. **Endre** szerkesztésében és a Magyar Reviziós Liga kiadásában napvilágot látott „**Román uralom Erdélyben**” című könyv ismertetése. A könyvhöz **Herczeg Ferenc** írta az előszót, melyben találon állapítja meg, hogy szerző még nem sűrített egy könyvbe össze annyi borzalmat, amennyi a „**Román uralom Erdélyben**” című könyvben található. Idestova két évtizede már, hogy Erdélyt és a hozzá kapcsolt részeket kiszakították az ezeréves Magyarország testéből. Azóta intézményes tervszerűséggel folyik a magyarosság üldözése, a magyar kultúra pusztítása és az ezeresztendő nemzeti hagyományok gyökeres irtása a megszállott területen. Ezeknek a kegyetlen eljárásoknak a szörnyűségeit ismerteti a könyv, valódi adatok alapján tárja a magyar olvasóközönség elé erdélyi rab testvéreink szenvedéseit. Kötelessége minden magyarnak, hogy megismerje azt a szomorú sorsot, melyben elszakított véreink sanyalódnak. De a Magyar Reviziós Liga legelsőbbbrangú kötelességének véli azt, hogy a könyvben foglaltakat a külföldi közvéleményének is tudomására hozza. Ezért a Magyar Reviziós Liga német, francia és angol nyelven óhajtja a legrövidebb időn belül kiadni a „**Román uralom Erdélyben**” című munkát és sokezer példányban elterjeszteni a külföldön, hogy ott is megismerjék azt a szörnyű helyzetet, amibe a békecsinálók Magyarországnak ezt az egykor oly gazdag és virágzó részét döntötték. A Magyar Reviziós Liga a belföldi kiadás minden jövedelmét a külföldi kiadások elősegítésére fordítja, ezért minden magyar embernek a hazája és nemzete iránti kötelessége az, hogy a könyvet megvegye és támogassa ezzel a külföldi terjesztés munkáját. Arra kér tehát mindenkit a Magyar Reviziós Liga, hogy ha még nem szerezte meg ezt a könyvet,

IRÓGÉPET

a magyar kir. csendőrség tagjai a legelőnyösebben vásárolhatnak kedvező fizetési feltételek mellett:

GALLICZA GYULA

irodagép-üzem, Budapest, V. ker., Zrínyi-utca 16. szám.

Az összes rendszerű írógépek nagy raktára. — Speciális javítóműhely. — Elsőrendű írógészalag.

NEM KELL BAJUSZFESTÉK

bajuszfix felesleges — ha **ÁMOR-BAJUSZPEDRÓT** VESZ 40 FILLÉRT alumínium dobozba. Kapható mindenütt. Ha nem kapná, forduljon

CZAICH DROGÉRIÁHOZ

Budapest, VIII., József-u. 81. Mátyás-tér sarok.

sürgősen rendelje meg. A könyv megrendelhető a *Magyar Revíziós Ligánál*, Budapest, V., Zrinyi-utca 1., III. 1. Ára: fizetve 3 pengő.

A Csendőrségi Zsebkönyv 1937 január első napjaiban jelenik meg. Az ára változatlanul 2 pengő 50 fillér. Megrendeléseket csak a gazdasági hivatalok útján lehet beküldeni, közvetlenül senkitől sem fogadunk el megrendelést.

A „Verband der Ungarnfreunde“ (Magyarbarátok Szövetsége), Wien, I., Kärntnerring 3., ezidei osztrák diáknyaraltatási akciójának keretében több, mint 500 bécsi diák és diákleány nyaralt Magyarországon azzal a céllal, hogy a Szövetség programjának megfelelően, a két szomszéd nemzet diákságának összehozását elősegítse, illetve a magyar diákságnak a német nyelvben való jártasságát osztrák diaktársakkal való német társalgás és tanulás által gyarapítsa s tökéletesítse. Hogy ezt, a magyar-osztrák jó szomszédi viszony kimélyítése érdekében kitűzött kettős célt a Szövetség teljes mértékben el is érte, azt a bécsi Tiszti Kaszinóban a napokban megtartott viszontlátási ünnepély, melyen a Magyarországon nyaralt bécsi diákság teljes számban, szülei kíséretében megjelent, — fényesen igazolta. Úgy a magyar vendéglátó szülők, mint az osztrák diákok és diákleányok részéről többszáz köszönőlevél érkezett az akció vezetőségéhez, amelyek egytől-egyig az osztrák diáknyaraltatási akció magas színvonalú kulturális jelentőségét igazolják. Ennek eredményeképp és az igaz magyaros vendégszeretet viszonzása gyanánt, az osztrák szülők a közgyűlésen egyhangúlag elhatározták, hogy a magyar vendéglátó szülőknek gyermekeit, a bécsi diákok nyári pajtásait, az idei karácsonyi szünetben néhány napra Bécsben fogják vendégül látni. Ennek megfelelően tehát az érdekelt magyar ifjúság karácsonykor különvonaton fog 1–2 napi tartózkodásra Bécsbe vendégségbe érkezni. A részletes tájékoztatást az érdekelt, illetve meghívott családok már a közeljövőben meg fogják kapni. A „Verband der Ungarnfreunde“ vezetősége ezúton mond hálás köszönetet mind a magyar vendéglátó szülőknek, mind a magyar sajtónak azért a lelkes és nagyarányú támogatásért, amellyel a Magyarbarátok Szövetségének programját felkarolta és biztos benne, hogy a Szövetség diáknyaraltatási és egyéb magyarbarát akciói a jövőben is mindenkor osztatlan rokonszenvvel és tetteikben megnyilvánuló támogatással fognak találkozni. A „Verband der Ungarnfreunde“ — köszönetének és elismerésének csekély jeléül — ezúton hozza a magyar közönség szíves tudomására, hogy Bécsben, esetleg Ausztria egyéb részeiben lebonyolítandó, vagy elintézésre váró magán- vagy hatóságokkal való ügyeiben, önzetlenül és díjtalanul áll a magyar közönség rendelkezésére és mindenkor különös örömmel fog szolgálni a Szövetségnek, ha e jelzett ügyek elintézésében az érdekelteknek kezére járhat. Ezirányú megkereséseket a lehető leggyorsabban és leglelkisimertesebben fog elintézni a Szövetség. *Verband der Ungarnfreunde*, Wien, I., Kärntnerring 3.

Melléklet. Mai számunkhoz csatoltuk a Török-bankház (IV., Szervita-tér 3) és a Tribon Ruházati Rt. (VIII., Üllői-út 14) mellékletét.

Ki tud róla? *Horváth Károly* csendőrtiszt helyett, aki 1932. évben Budapesten, az Augusztá-telepen lakott, vagy azokat, akik hollétéről tudnak, keresi és címe közlésére kéri a nagykanizsai származásúaknak.

A Gábor Imre cég értesíti nevét, hogy a további megrendeléseket mellőzzék, mert a cég megszűnik. Akiknek rendezetlen számlájuk van, azokat kéri a cég, hogy postatakarékpénztári folyószámlájára történő befizetéssel kiegyenlíteni szíveskedjenek.

Loápolónak ajánlja *Benki Lőrincet* — 24 éves, nőtlen földműves, a honvédségnél 3 évig lovász volt — *Torma Ferenc* ny. thts. (Köny, Győr megye), aki érdeklődőknek szívesen ad bővebb felvilágosítást.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít *Várfai (Vlahina) Mihály* ny. szakasztiszt, Budapest, XIV., Újvidékköz 5. flsz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani.) *Dél József* ny. thts. Budapest, VII., Amerikai-út 74. szám. *Fekete Imre* ny. törzsőrmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új disztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5–6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsőrmester (Hajduböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35.) kappanfarokból különleges gondval készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

SZEMÉLYI HIREK.

Új őrsparancsnokok a budapesti I. kerületben: *Gaál Pál* és *Verebes Dániel* törm. v-ak; a székesfehérvári II. kerületben: *Horváth Ferenc* törm. v.; a szombathelyi III. kerületben: *Csordás József* és *Fonyó István* törm. v.; a pécsi IV. kerületben: *Zombori István* és *Pető Péter* törm. v.; a miskolci VII. kerületben: *Veres Zsigmond* törm. v.

Házasságot kötöttek a budapesti I. kerületben: *Kárpáti Béla* törm. v. *Hedvig Róza-Jozefával* Mezőkovácsházán, *Gerresdi István* thts. *Weisz Mária-Magdolnával* Kispesten; a szombathelyi III. kerületben *Herczeg István* törm. *Stolcs Ágnessel* Budapesten; a pécsi IV. kerületben: *vitéz Gál Pál* törm. v. *Juhász Erzsébet* Felsőnyéken; a szegedi V. kerületben *Fekete Miklós* thts. *Szabó Zsófiával* Hajdunánáson; a debreceni VI. kerületben: *Kövesdi Gyula* törm. *Szöke Zsuzsannával* Kötegyánban, *Galambos Sándor* törm. *Veres Idával* Nagyecsedben; a miskolci VII. kerületben *Zay Károly* törm. *Bartha Borbála-Margittal* Nyírgyulajon, *Szabó László* örm. *Csontos Róza-Máriával* Nagyivánon és *Lénárt Lajos* örm. *Katona Margit-Máriával* Nemespécseken.

Családi hírek. Született a budapesti I. kerületben: *Tabajdi Imre* törm.-nek *Imre* fia, *Kiss Gábor* I. törm.-nek *Gábor-István* fia és *Molnár Lajos* törm.-nek *Marianna-Mária* leánya, a székesfehérvári II. kerületben: *Csik György* thts.-nek *György-István* fia, *Pál Pál* thts.-nek *Pál-László* fia, *Izsáki József* törm. v.-nak *Erzsébet-Ilona* leánya és *Dávid Imre* törm.-nek *Magdolna-Katalin* leánya; a szombathelyi III. kerületben: *Dombóvári István* törm.-nek *István* fia, *Sárvári János* törm.-nek *Mária* leánya, *Besenyi József* törm. v.-nak *Zoltán-József* fia, *Papp József* V. törm.-nek *Árpád-József* fia, *Havasi András* törm.-nek *Lujza* leánya és *Fehér József* I. szv. thts.-nek *Endre-Gyula* fia; a pécsi IV. kerületben *Kamarás József* örm.-nek *József-Vilmos* fia és *Madaras Sándor* törm.-nek *Sándor* fia; a szegedi V. kerületben: *Vadász Mihály* törm.-nek *Mihály-István* fia és *Makkos József* törm. v.-nak *Judit-Mária-Ilona* leánya; a debreceni VI. kerületben: *Vértess József* szv. thts.-nek *István* fia, *Vass József* törm.-nek *József* fia, *Cs. Nagy Lajos* törm.-nek *Béla-Imre* fia, *Csepke György* törm.-nek *Borbála* leánya, *Makai Imre* thts.-nek *István-Levente* fia, *Vida Antal* törm. v.-nak *Ilona-Márta* leánya; a miskolci VII. kerületben: *Panda György* törm.-nek *Ilona-Anna* leánya, *Csomós József* törm.-nek *Valéria-Katalin* leánya és *Pusztai Sándor* thts.-nek *Ilona-Rozália* leánya. — *Meghalt: Tabajdi Imre* budapesti I. kerületbeli törm.-nek *Imre* fia, *Szalai Lajos* II. székesfehérvári II. kerületbeli törm. v.-nak *Jolán* leánya, *Sárvári János* szombathelyi III. kerületbeli törm.-nek *Mária* leánya és *Kamarás József* pécsi IV. kerületbeli örm.-nek *felesége*, szül. *Suhajda Erzsébet*.

Halálozás. A dombóvári őrs állományába tartozó *Szeccsödi István* törzsőrmester tüdő- és mellhártyagyulladás következtében a pécsi honvéd- és közrendészeti kórházban elhunyt.

Kérjen árjegyzéket.
Steyr-Puch-Everest kerékpárok!
10-15-20 pengős havi részletre!
Szigeti Károly Budapest,
V. Visegrádi utca 11/a. Emelet.

Cipőt

megbízható minőségben,
elsőrendű kivitelben,
múltányos áron vásároljunk

Pollák

cipő-
árúháza

Pécs

Irgalmasok-utca

A „Takarékosság” tagja

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadjunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átesiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros írónnal: „Szószzerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és választékos borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalommal csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymutatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúraleveletet csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt vetünk köztől szerződésének árszámba szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő választékos borítékot mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kitétele felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligélül legelőszérűbb kisebb helységi névvel vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi hírek”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadjunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félre lehet. Az

előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Többeknek. A csendőrségi tanfolyamok megkezdése alkalmával sokan érdeklődnek nálunk, hol lehet csendőrségi büntetőjogi tansegédletet beszerezni. Közöljük, hogy ilyet most nem lehet kapni, mert a Palladnál a dr. Valló-féle büntető törvénykönyv kifogyott, csendőrségi használatra alkalmas más büntetőjogi tansegédlet pedig nincsen. A hiány pótlása azonban rövidesen megtörténik, mert dr. Miskolczy Ágost budapesti kir. főügyész-helyettes és Pinczés Zoltán őrnagy urak új csendőrségi büntetőjogi tansegédletének kézírata már elkészült és jóváhagyás végett felterjesztésre került. Előreláthatóan néhány hónapon belül megjelenik. A könyv, — a legújabb törvényeket is felölelve, — tartalmazni fogja a büntetőtörvénykönyvet (büntett, vétség, kihágás), azonkívül a Bünvádi Perrendtartást és — dr. Czidky Ferenc alezredes hadbíró úr feldolgozásában — a teljes katonai büntetőjogot (Kbt. és Kbp.) is, valamennyit a csendőrségi oktatás és a csendőrségi gyakorlati szolgálat különleges szempontjainak és kívánalmainak megfelelő összeállításban és feldolgozásban. A könyv megjelenéséről annak idején hírt adunk.

Cs. 20. Hogy mikor kell a napi betétet visszatéríteni, azt a 29. pont sorolja fel. Ebben a felsorolásban a levélben tárgyalta eset nem szerepel, tehát nincs visszatérítés.

Arad. 1. A tényvázlatot a határőrségnek kell elkészíteni. Azt a visszaszolgáltatást pedig, hogy a határőrség által elfogott egyént az őrsnek kell másnap reggelig őrizni, a szárny-parancsnokságnak kell jelenteni, és majd módot találni az orvoslásra. 2. Be kell jelenteni a szolgabírói hivatalnak. 3. Lexikonban felelünk. 4. A tiltott idő természetesen a saját vadászterületen is tilalom, a vadászbetét ott sem járhat szabadon. 5. A közszerzeményekről lapunk folyó évi 17. lexikon válaszában írunk.

88.888. 1. A jutasi altisztképző iskolába csak a honvédség tényleges állományából van felvétel. Hasonló iskola másol nincs. 2. 18. évének betöltése után lehet kérni a H. M. (16. osztály)-tól a katonai szolgálatra való behívást.

33.889. A Cs. 146. pontja szerint az összegyűjtött jelentéseket, okmányokat, stb. kell szalag alatt felterjesztetni, vagy elküldeni a továbbító parancsnokság útján. Ez nem vonatkoztatható arra az esetre, amikor egy őrs áthelyezett csendőrműosztványi jegyét küldi meg az új őrsre, viszont ha ezt szalag alatt küldi, egyszerűsíti a dolgot, nagyon helyesen. Műtán az okmányok mellett kísérő írártat nincs, a szalagon iktatószám sem kell. A tárgyrovatba: „X. Y. csendőrségi minősítvényi jegye” kerül s ez alá az elhelyezésre vonatkozó parancs.

D. 54.339. Önt 1925 előtt helyezték nyugállományba; ha most már megnézi a VIII. nyugdíjtáblázatot, látni fogja, hogy az ilyenek nyugdíja 26 év után annyi, mint amennyit Ön tényleg kap. Helyesen van tehát az összeg megállapítva.

Kaposi hegyek. A „kiküldött bíró” magyarázatát lapunk 1929. évi 183. lexikon válaszában adtuk meg.

Somvár. 1. A nőülési kérvény beadatásának feltételei az 1924/9. Cs. K.-ben vannak. Attól eltérni a tervezett új szabályozás előtt nem lehetséges. 2. A Szolg. Szab. I. R. szerint minden jogos kérvény kihallgatáson előadható. Ilyet egy előjáró sem tekint céltalan zaklatásnak, hogy is gondolhat ilyesmit. A fénykép nem jó, ilyen kétfős felvétel jól csak kellő előkészítés után sikerül, véletlenül soha.

Harangszó. 1. A családfő és családi pótlékban részesülő család tagjainak kórházi ellátásáról az 1932/13. és 1933/21. Cs. K.-ben talál útmutatást. 2. A Cserba, orvos a nyugállományú

Ön által megszabott időre terjedő előlegnélküli hitel a m. kir. csendőrség m. t. tagjai részére.

Bátorok, sezlerek, matracok és sodronyok, szőnyeg-árak, futó- és ebédőszőnyegek, disztárgyak és az összes vászonárak, abrosok, ágyneműdamszok.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk.

Lakásberendező vállalat, VI. Andrassy út 66

Érti és női szövetek, seymek, mosó ruhaanyagok

Kész fehérneműk és harisnyák olcsón beszerezhető a m. kir. csendőrség tagjai részére

WEINBERGER és FELEDI Budapest,

IV, Ferenc József rakpart 1. Dunapart.

Fiókküzet Várház körút 6. sz. (Részletfizetésre is.)

MERCEDES ÍRÓGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselet.

ÍRÓGÉP BEHOZATALI RT
Budapest, V, Nádor u. 24

csendőregyének és családtagjainak orvosi ellátására van hivatva. 3. Az őrök úgynevezett tiszteletdíjas orvosai nem kötelesek gyógykezeltetni a csendőrt vagy családtagjait. Az 1931. 8. Cs. K.-ben vannak tárgyalva az ilyen orvosok kötelei. Ha a családtag megvizsgálásáért díjazást kíván, azt meg kell fizetni. Vannak orvosok, akik ezt nem kívánják. 4. Az előírt szállító eszközöket (156.600. 1925. B. M. körrend.) veheti igénybe.

99.333. Jelentse kerületi parancsnokságának, hogy jelentkezését annak idején nem továbbították, aminek folytán most már — a rendelkezések miatt — elesett annak a lehetőségétől, hogy bejuthasson az iskolába. A kerületi parancsnokság kivizsgálhatja a történeteket s annak alapján javaslatot tehet az ön kivételes elbírálására a jövő évi jelentkezéseknél.

Dolgozó, Kúnhegyes. 1. A 131. és 132. ábra a rajt fogadás-hoz való felállításban ábrázolja. A 137. pont — amint annak fejezete is mondja — sorakozás és mozgás közben betartandó távolságról intézkedik. Ha tehát szemléltet vár a raj, annak parancsnoka 5 lépésre az él vagy jobbszárnny előtt áll, sorakozásnál a közép vagy az élgyalogos vizsont csak 3 lépésre áll a parancsnok mögé. 2. Arra nincs lehetőség egyelőre, hogy a Szut.-ot újból nyomják. Elég baj és nem vall csendőri pontosságra az, ha a helyesbítéseket elmulasztották. Ajánlatos lesz sürgősen pótolni, mert súlyos szolgálati következményei lehetnek. Mindenképen igyekezni kell tehát rendet teremteniük a Szut.-ban és nem arra várni, hogy majd úgys ki-nyomják. 3. Milyen bünt követ el az, aki sirról virágot lop? Nézz meg az 1929. évi 98., 99. és 181. lexikoni válaszukat.

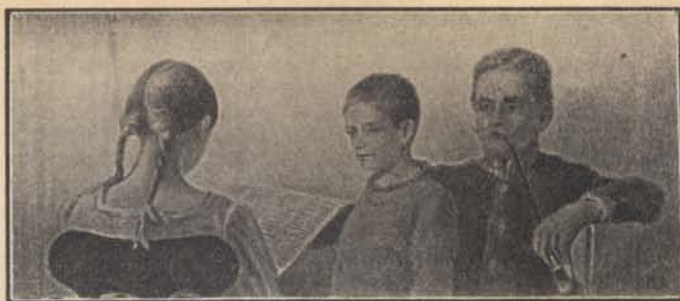
Kerkameti. Téves felfogás, hogy ha a menetelő rajnak „Térdre!” vezényelünk, akkor annak előbb meg kell állania, fél balra-át fordulatot csinálni s aztán térdelni. Elsősorban a „Térdre!” az egyes gyalogostól fél jobbra át végrehajtását kívánja meg és nem fél balra át-ot. Másodszor, ha a mozgást nem álló testhelyzettel szüntettük be, akkor azt azonnal, ütem beosztás nélkül kell a gyalogosnak végrehajtania. (Gyak. Szab. 2. f. 32. p.) A raj viszont hasonlóképpen hajtja végre, mert azt írja elő ugyanazon szabályzatfüzet 141. pontja. Ehhez kell tartania magát mindenkinek.

A. J. t. őrm. Berettyóújfalu. A kérdéses családi pótlékot néltányosságból engedélyezi folyósítani a pénzügyminiszter Úr, aki a legutóbbi kérvényére elutasító álláspontját közölte a belügyminiszter Úrral s ennek következménye, hogy annak folyósítását nem engedélyezték. A lakáspénz további folyósítását kérheti a belügyminiszter Úrtól (VI. b. oszt.). Kérvénye sorsáról nem tudunk nyilatkozni, mert kedvező elintézése ismét pénzügyminiszteri hozzájárulástól függ.

P. J. thts. Soltvadkert. Kis türelmet kérünk. Teljes mértékben helyeseljük törekvését. Bízunk benne, hogy sikerrel fog járni.

Törekvés. Jó képek. Egynek a témája is új, azt közöljük. **Többeknek.** Szeptember 15-iki számunkban kért könyvet csak attól vesszük át, akinek külön írtunk. A többire ez alkalommal nem tartunk igényt.

Bajtársakért. A tréfa közismert és sokakkal megesett, itt legfeljebb az vastagít rajta, hogy a pohárba bort öntöttek. Amit a levelében ír, arról lehetne egyet-mást mondani, ön azonban sokkal érzékenyebb ahhoz, semhogy ezen a téren tárgyilagosságra képes lehetne. Ez nem bűn, az összesség szempontjából még csak nem is hiba, az ön egyéni élete szempontjából azonban jóformán szerencsétlenség. Aki apró piszkálódásoktól gyomorbajt kap, annak valami üvegházi foglalkozást kellene találnia, mert akármerre megy, tüske mindenütt akad az úton. Higgye el, hogy a csendőrségen kívül élesebbek és bántóbbak ezek a tüskék. Beszélgessem csak akármilyen emberrel kubikostól a gyógyszerészig bárkivel, mindegyik mesél önnek ilyesmiről eleget. Nagyon sajnáljuk önt, mert a leveléből tiszta szándékot és meglepő értelmet olvasunk ki. Próbálja meg, hátha sikerül: fogja keményebben magát. Természetes, hogy a csendőrségi szolgálat kissé érdessé teszi az embereket, hiszen szerzetesi tulajdonságokkal nekünk a kolostorban lenne a helyünk. És — ha képes erre — ne csak a maga szempontjait nézze, hanem azokét is, akiknek éppen elég teher és gond a vállukon a felelősség s azt bizony kesztyűs kézzel vinni nem lehet.

Mint közlegény a vérmezőkön.

(Regény.)

(19)

Írta: SÓLYOMVÁRI MIHÁLY.

Este 9 óra lehetett, midőn Pista barátommal elmentünk a kavernából. Künn a szabadban koromsötétség. Csak a rajvonalból felröppenő rakéták világítottak néha. A szél szinte söpörte a köveket. Az olasz tűzérség vesztül lövöldözött. Röpködtek, süvítettek, robbantak a lövedékek, mintha a poklok összes ördögei szabadjára eresztve, el akarnák pusztítani a tájat. A szélvihar hideg, fagyos esőt vert arcunkba. Az átkozott rakéták fénye állandóan csalta a szemünket. Hol egyik, hol másik lyukba estünk. Vagy hol egyik, hol másik kiálló sziklába botlottunk bele, eltévesztve a keskeny utat. Közel a kavernához elvágódtunk egy gránátszalvó lecsapódására. Villogva szikráztak a kövek. Megkérdeztük egymástól, nincsen-e baj? A Pista azt mondja: na komám, innen élve alig kerülünk el. Még ötven lépés és ott leszünk a halál-kavernánál. Néha hallani lehetett a sebesültek jajgatását, amint az ágyútűz és vihar pillanatnyi szünetet tart. Sok sebesült szaladt elbénk könyörögve, nyögve a kövek között.

Még egy szusz és a leszakadt pincében a kaverna szája-ban vagyunk. Bent a kavernában nyöszörgés, jajgatás.

A szakadékok állandóan lötte most az olasz. Világot gyujtani nem lehetett. Csak amikor a lövedékek lecsapódtak, néztünk szét, hol fekszenek a halottak. Utána rögtön kiugrottunk és tapogatva egyet, hamar a celtapba tettünk. A szakácsok kondérhordozó rádjára vettük. Elöl Pista, hátul én vittem. Nagy sietve kapaszkodtunk ki a kissé meredek úton a beszakadt pincéből. Hisz minden pillanatban itt lehet a másik szalvó. És tényleg alig húsz lépésre voltunk a halál-kavernától, a várt szalvó ismét ott volt. Örültünk a szerencsének. Hisz másfele is robbantak a lövedékek. Hol ide, hol oda. Schol sem volt biztos hely a szabadban. Alig haladtunk súlyos terhünkkel száz lépést, közelünkbe csapnak a gránátok. Elvágódtunk, mert ez már szokás volt, szinte vérben volt mindenkinek, hogy a szétrepülő szilánkok elől így meneküljön. Szegény halott bajtársunk bizony nem valami kényelmesen került le ilyenkor a sziklás talajra.

Már hajnalodott, mire negyedszer fordultunk. Erre az időre elfogytak, mert még másik csoportok is szállítottak. Holtfáradtan tértünk vissza a kavernába. Borzalmas egy éj volt. Soha, de soha nem felejttem el. Másnap este feldvachra mentem. Bögötivel és még tíz emberrel. Összesen tizenketten.

A templom melletti úton jutottunk a lövészárokba. A lövészárókból kibujtunk és a húsz méterre lévő sűrű, öt-hat méter széles drótsövényben csinált rejtekhelyen átmertünk. Vagy kétszáz lépésre előre volt az olasz drótakadály a miénktől. Ezen terep végén az olasz drót előtt volt a feldvach-állás. Jobbról tőlünk alig kétszáz lépésre a hegyláb. Reggel bejöttünk. Este újból ki. Elég veszélyes hely volt az olasz drótok előtt, harminc méterre. Már a második este, hogy helyünket elfoglaltuk és a három órát kiállítottuk, hallottuk, hogy az olaszok erősen dolgoznak. Nagy sürgős-forgás, kalapcsolás volt a drótokon túl. Minékünk nem volt valami védett helyünk az ágyúlövedékek ellen. Egy kis körakásban tanyázott az őrség, amelynek a teteje is kőből volt geren-

Óráat, ékszeret, látszerészeti cikket
vásároljunk
Schwarz Testvérek szak-üzletében
Széchenyi utca. Kedvező fizetési feltételek
EGER

Alku nélkül bútor
szabott áron:

NAGY ZSIGMOND
VI., Lázár ucca 3.

Árak a bútoron.

legtömörebb indulóra, Legalább is százötven torok bömbölte a basszust. Kigyult a dombhát a kápolna körül. A szűk völgybe szorult olaszokat szinte kényszerítették, hogy mifelénk jöjjenek. Egy órai közelharc, amelyben az összes gyilkoló szerszámok erősen dolgoztak.

A nap már erősen melegített, midőn ismét csend lett. Csak a sebesültek jajgatása volt hallható. Az olaszok közül egy sem ment vissza. Aki okos volt és ráért, megadta magát. Volt is már pár száz fegyvertelen olasz, a mi dombunk oldalának lapulva a védettebb helyeken az ő granátjaik elől elbújva. A kutya sem törődött velük. Csak az volt a baj, hogy nem tudtak hátramenni a saját zárótűzérési vonalukon. Aki megpróbálták, azok mind a réten maradtak halva.

A nap már felbujt a dombok mögé. Szét lehetett nézni a terepen. Csak most lehetett látni, hogy milyen helyre is jöttünk. A mi dombunk mögött a görzi lőtér, amelyet a kis folyócska szelt ketté.

A mi első lövészárkainktól, úgy kétszáz méterre húzódtak az olaszok rajvonala, hogy a baloldali dombháton lévő rajvonallal, derékszögbe ölelje a mi dombunkat. De olyan derékszögbe, hogy a hosszabbik szára pár száz méterrel mögénk nyúljon.

Amint a terepen körülnéztem, meg kellett állapítanom, hogy a helyzetünk nem valami rózsás, hiszen ha a derékszög mindkét oldalán támadnak, nagyon megrikul az erőnk. Erősítésről szó sem lehetett, hisz úgy lezárt a tűzérési vonal, hogy az egyik oldalon le akart gázolni bennünket. Egy órai erős tűzharc az előző leírásom szerint és ismét csend. Megint nem sikerült. Délben ismét pár száz ember ereszkedett le a dombról, de a tűzérési vonal elintézte őket. Mi már csak azokat, akik a szűk völgybe kerültek és hozzánk akartak jönni, intéztük el. Délután öt és hat óra között még erősebben támadtak, de most már hátulról is.

Átkaroló támadást próbáltak. De hiába. A kitűnő géppuskásaink szinte elsöpörték őket. Már sötét lett, mire a harc elcsendesült. Ekkor a sok olasz fogoly a sötétség leple alatt elmenekült hátra az országút felé, mert arra kissé enyhébb volt a tüzelés. Vártuk, hogy majd enni hoznak. De az olasz tűzérési vonal pillanatra sem pihent. Elmult az éj. Már ismét hajnalodott. Az olaszok csak kisebb csoportokkal nyugtalanítottak bennünket és a tűzérési vonaluk lőtte, forgatta a dombot, miért is hol itt, hol ott meghúzódva a lyukakba, erősen kergettük vissza őket.

17-én reggel hallottam, hogy a nyolcas számú őrséget Lujber szakaszvezetővel elfogták tízenkét emberével a kavernában. Ez a tábori őrs az olaszok dombja alatt a derékszög csücsében volt. Roppant veszélyes helyen volt. Felettük az olasz rajvonala, előre is százötven méterre a rajvonala. A táboriőrshöz a mi első összelőtt lövészárkunk vezetett. Ide még éjjel sem volt kellemes kiruccanni. Az őrnagy úr mégis elrendelte, hogy vissza kell foglalni, mert az egy fontos betörési pont az olaszoknak.

Ép az én századomnak jutott ez a feladat. Ebből is az én szakaszomnak. Mi lettünk kiküldve tízennégyen. A dombról lementünk a síkságra húzódtak összelőtt lövészárkainkba a hetes számú tábori őrsre. Csak ez a húsz méter hosszú vonal volt épen egy harminc embernek való róka-lyukkal s valahogy ezt a rövid vonalat mindig elkerülte az olasz lövedék. Innen volt a legalkalmasabb a támadás meg-

kezdésére az összelőtt árkon végig mászva a kétszáz méteres vonalat.

Mint öreg harcos, csak mindig magamban bíztam a legjobban. Így magamat ajánlottam, hogy majd előremegyek, azaz mászok. A többi egyenként hason csúszva, vigyázva utánam.

Megindult a menet, azaz hasoneszűs az összelőtt tekervényes lövészárkon. Minden pillanatban vártam, hogy a dombról észrevesznek bennünket. Hiszen, ha figyelnek, a gyomrunkba látnak. Óvatosan, de elég gyorsan haladtunk az összelőtt árkon, a tiznapos, zöld, puffadt, bűzös hullákon keresztül. Szinte belőlük süppedt a reájuk nehezedő kéz, amint felettük elesztünk.

Egy félórát óvatos mászás után eljutottunk az utolsó traverzáig. Ez volt a támadási pontunk, úgy tízenöt méterre a domb alá épült kavernától, ahol most az olaszok tanyáznak. A traverza védelme alá gyülekeztünk. Midőn mind együtt voltunk, már örültünk, hogy a dombról nem vettek észre bennünket.

Most csak az olasz őrséget kellett meglepni. Lassan felálltam sapka nélkül és kikukucskáltam a traverza mellől. Éppen a kaverna szája nézett reám. Három olasz őrszem állott meghúzódva a bejáratnál. Egy balról, úgy húsz méterre egy kötből mellett és egy jobbról húsz lépésre lapult a domb oldalában kinőtt bokorban.

Megmondtam a mellettem lapuló bajtársaknak, hogy hogyan áll a helyzet. A kézigránátokat dobáshoz készenlétbe helyeztük. Még két jó lövő bajtársamat, Frahammert és Horváthot magam mellé hívtam. Ezekkel célba vettük a mitsem sejtő olasz posztokat. Egy, kettő, három és három fegyver eldőrdült és három olasz bukott fel. A többi kézigránátot dobott a kaverna szájába.

(Folytatjuk.)

Vörös kakas

cím alatt a július 15-i számunkban pályázatot hirdettünk azok részére, akik különös buzgalommal végezték a tűzrendészeti szolgálatot abban az időszakban, amikor a mezőgazdasági terményekben a tűz milliós károkat szokott okozni.

Kilöcskámra kaptak a pályázatokat, ami annak a jele, hogy bajtársaink tisztában vannak a kérdés fontosságával és

ebbeli kötelességeiket nagy buzgalommal végzik. Feltűnik a pályázatokban, hogy sok a feljelentés nélküli figyelmeztetés, aminek a pályázók szerint mindig megvolt az eredménye s feljelentésre ritkábban került a sor. Ez azt jelenti, hogy a lakosság szívesen hajlik a csendőri barátságosan intó szavára, de azt is jelenti, hogy bajtársaink a lakosság túlzott és fölösleges zaklatása árán nem vadásznak úgynevezett eredményekre, hanem a lényegre nézik: minél egyszerűbben minél több eredményt elérni. A rengeteg pályázatból ez dom-

borodik ki a legerőteljesebben s ez jelenti számunkra a pályázat első és legfontosabb sikerét.

A pályázók közül július 15-től augusztus 31-ig a legeredményesebb munkát végezte a vörös kakas ellen Koczó József

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre van szüksége, kérjen költségmentes bemutatást. Óráimért, ékszereimért legmesszebbmenő jóállást vállalom.

Alapított: 1875.

NEUBART SÁNDOR

órás és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órásmester

SZÉKESFEHÉRVÁR/NÁDOR-U. 23.

HALÓK EBÉDLŐK
KOMBINÁLT BERENDEZÉSEK
BUDAPESTI BUTORSZALON K.F.T.
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 21. SZ.
Nagy választék. Kedvező részletfizetésre!
Képviselőnk rajzaikat meghívásra dímentesen bemutatja.

mezőkeresztesi őrsbeli törzsörrmester (208 figyelemztetés és feljelentés).

Kiemelkedően szorgalmas munkát végeztek még ezen a téren ugyancsak július 15—augusztus 31 közötti időben a következő pályázók:

Dömötör Lajos cső. (Ukk, 198), **Tölgyes Gábor** őrm. (Abony, 154), **Székely Sándor** őrm. (Alsódabas, 138), **Bérezes János** őrm. (Szaöl, 124), **Szathmári Antal** őrm. (Szigetszentmiklós, 111), **Ványai Gyula** őrm. (Lajosmizse, 101), **Lakatos István** őrm. (Zákány, 87), **Gelecsér György** őrm. (Alsódabas, 72), **Németh János** II. cső. (Badaonytomaj, 72), **Varga István** III. őrm. v. (Kunhegyes, 52), **Fodor Ferenc** I. őrm. (Szigetszentmiklós, 51), **Bánházi András** őrm. (Tatárszentgyörgy, 48), **Deák Mihály** őrm. (Pusztavaas, 48), **Kerekes Ferenc** őrm. (Pusztavaas, 46), **Németh Lajos** V. őrm. (Lajosmizse, 45), **Garái István** cső. (Simontornya, 40), **Bertalan Sándor** őrm. (Örkény, 35), **Farkas Ferenc** I. őrm. (Ócsa, 32), **Gulyás István** őrm. v. (Ullő, 27), **V. Nagy József** őrm. (Bugyi, 21), **Horvát** őrm. (Újszász, 26), **Zólyom János** őrm. v. (Ócsa, 26), **Kecskes András** őrm. (Tököl, 24), **Németh** őrm. (Dömsöd, 23), **Gönczöl Mihály** őrm. (Örkény, 21), **Pasztor János** őrm. (Ullő, 20). A 20-on aluli pályázatok tömegét nem sorolhatjuk fel.

A jutalmul kitűzött ezüst cigarettatárcát **Koczó József** mezőkeresztesi őrsbeli törzsörrmesternek postán elküldöttük.

Ki a legszorgalmasabb?

— tettük fel a kérdést az augusztus 15-i számunk pályázatában. Azokat akartuk ezzel jutalmazni, akik a folyó év első felében a legtöbb szolgálati órát teljesítették.

A kiemelkedő pályázatok a következőképpen sorolnak:

Vasvári István őrm. (Orosháza) 1993, **Nánási János** őrm. (Békés) 1958, **Béni József** cső. (Orosháza) 1925, **Kapitány János** cső. (Kiskunhalas) 1885, **Bertalan Sándor** őrm. (Örkény) 1710, **Dukai János** őrm. (Tárnok) 1671, **Varga Sándor** őrm. (Kiskunhalas) 1577, **Fehér László** cső. (Orosháza) 1574, **Darvas János** őrm. (Balassagyarmat) 1297 szolgálati órával.

Ezek szerint a pályázat nyertese **Vasvári István** orosházi őrsbeli őrmester, a második és harmadik díjat pedig **Nánási János** békési őrsbeli törzsörrmesternek és **Béni József** orosházi őrsbeli csendőrnek juttatjuk. A pályázatok adatai egyébként elég beszédesen bizonyítják, hogy a csendőrségnél szorgalomban, sokszor veritékes erőfeszítésben nincs hiány.

Ezt a pályázatunkat a folyó év második felére vonatkozóan meg fogjuk ismételni.

A csendőr-levelezőlapok szépek, művésziek. Magunkat becsüljük meg, a magunk népszerűségét és tekintélyét emeljük, ha izléstelen cífraságok helyett a magunk levelező-lapjain üdvözljük rokonainkat és ismerőseinket.

Cipők, csizmák, katonai szíjzatok és bőrfelszerelések ápolására és fényesítésére

MAGYAR GYÁRTMÁNY!

Közlekedésrendészeti pályázat.

A közlekedési kódexben a közlekedésrendészeti szabályokat az arra hivatottak nagyon jól, világosan és mindenre kiterjedő figyelemmel írták össze. Alig hisszük, hogy akár-melyik országban is tökéletesebbek volnának ezek a szabályok, mint nálunk. Miért van mégis baj nálunk az ország-utak rendjével? Miért van az, hogy gépkocsizók és kocsizók, kerékpárosok és motorkerékpárosok, de még a talicskások is, sokszor elképesztő mértékben és módon sértik meg ezeket a szabályokat, ezeknek a szabályoknak a legelemibb rendelkezéseit is? Csak kisebb részben azért, mert nem ismerik ezeket a szabályokat, nagyobb részben pedig azért, mert egyszerűen nem törődnek velük és nem is akarják őket betartani. Ezen azonban segíteni kell s erre legelső sorban mi, csendőrök vagyunk hivatottak. Sajnos, nincs az országnak annyi pénze, hogy a közlekedési őrsünk behálózhasssa az egész országot, az útvonal oroszlánrészét tehát a többi őrsöknek kell rendben tartaniuk. Ez a feladat egyáltalában nem másodrangú, sőt igen fontos magyar érdek, hogy erőteljesen ráfektüdjünk az utak rendjére. Eltekintve az ehhez fűződő általános belső közbiztonsági és egyéb érdekektől, gondolnunk kell arra a sok külföldre, akik keresztül-kasul járnak az országunkat. Ezek az országúton gyűjtik benyomásaik jelentős részét s ha a közlekedés rendjében kirívó hibákat látnak, abból az egész országra káros következtetéseket vonnak le. Eppen ezért mi is hozzá akarunk járulni ahhoz, hogy őrsbeli bajtársaink minél nagyobb buzgalommal végezzék ezt a szolgálatukat, pályázatot hirdetünk tehát azok számára, akik ezen a téren az átlagosat meghaladó eredményeket tudnak felmutatni. *Azt kell megírni nekünk, hogy a mai naptól a pályázat lejártáig hány és milyen intézkedést tett a pályázó a közlekedésrendészet terén. Kérjük meg a pályázók őrsparancsnokukat, hogy az adatokat aláírásukkal igazolják.*

Három jutalomdíjat tűzünk ki: 1. Ezüst cigarettatárcát. 2. Értékes, szép asztaliórát. 3. Csendőrtárgyú, művészi festményt keretben. A pályázat határideje december 1. az eredményt a december 15-i számunkban fogjuk kihirdetni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györfy Aladár igazgató.

ÍRÓGÉP HUNGARIA és RHEINMETALL

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBATH és RÉVÉSZ

Budapest, V. Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

ELŐLEGNÉLKÜLI KÉSZLETFIZETESRE

SEZLONOK TAKARÓVAL

EBEDŐSZÖNYEGEK

P 65-től

P 28-től

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futósőnyegek, fehéreművészeknek, ruházószekrények.

Budapest, VIII., **Baross-utca 74. sz.**

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V. Eötvös tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehéreműt és minden felszerelést.

Videki megbízottak!